

**AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI**

**ÖĞRETMENLERDE SOSYAL AĞ KULLANIMI İLE PERFORMANS
ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

VEYİS KILIÇ

**DANIŞMAN
PROF. DR. H. BAHADIR AKIN**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AKSARAY 2019

**AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI**

**ÖĞRETMENLERDE SOSYAL AĞ KULLANIMI İLE PERFORMANS
ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

VEYİS KILIÇ

DANIŞMAN

PROF. DR. H. BAHADIR AKIN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AKSARAY 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren(....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Veyis
Soyadı : KILIÇ
Bölümü : Yönetim Organizasyon
İmza :
Teslim tarihi : 09.10.2019

TEZİN

Türkçe Adı : Öğretmenlerde Sosyal Ağ Kullanımı İle Performans Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma

İngilizce Adı : A Research On The Relationship Between Social Network Use And Performance Of Teachers

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Veyis KILIÇ

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Veyis KILIÇ tarafından hazırlanan “Öğretmenlerde Sosyal Ağ Kullanımı ile Performans Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Hilmi Bahadır AKIN

Üye: Doç. Dr. Eyup AKIN

Üye: Dr.Öğrt.Üyesi Nahit YILMAZ

İMZA

Tez Savunma Tarihi: 13/09/2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun 17/10/2019.....tarih ve 2019/42-3 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Öğrencinin

Adı Soyadı :

Veyis KILIÇ

İmza

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Doç. Dr.Sevilay USLU DİVANOĞLU

İmza

TEŞEKKÜR

Bu araştırmamda bana her türlü bilgi ve yardımı sağlayan, tez konusunun seçiminden tamamlanmasına kadar tecrübe ve bilgilerinden faydalandığım danışmanım Sayın Prof. Dr. Hilmi Bahadır AKIN'a ve çalışmam boyunca desteklerini esirgemeyen aileme sonsuz teşekkür ederim.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖĞRETMENLERDE SOSYAL AĞ KULLANIMI İLE PERFORMANS
ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

(Yüksek Lisans Tezi)

Veyis KILIÇ Aksaray 2019

ÖZET

Eğitimin en önemli unsurları olan öğretmenler açısından en büyük eksikliklerden biri eğitim hizmeti verirken kendilerini yeteri kadar geliştirememeleridir. Bu yüzden sunulan hizmet içi eğitimler de her zaman yeterli olmayabilmektedir. Bu yüzden değişik eğitim argümanları ileri sürülürken, günümüzde özellikle teknolojik gelişmelerin öğretmenlerin performanslarının iyileştirilmesinde kullanıldığı görülmektedir. Bu kapsamda son yıllarda gittikçe yaygınlaşan sosyal medya kullanımının öğretmenlerin performans ve verimliliklerini artırma yönünde kullanılması ala gelmektedir. Sosyal medya kullanımı öğretmenlerin kendilerini geliştirmesinde kullanabilecekleri platformlardır.

Bu kapsamda, çalışmada öğretmen performansı ile sosyal medya kullanımı arasındaki ilişkiler ve bu iki unsur üzerinde yaş ve cinsiyet gibi faktörlerin etkisi anlaşılmaya, bu sonuçlar çerçevesinde öneriler getirilmeye çalışılmıştır. Analiz sonuçlarında sosyal medya kullanımı ile öğretmen performansı arasında bir ilişki olduğu, ayrıca çeşitli demografik özellikleri ile de boyutlar arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Bilim Kodu:

Anahtar Kelimeler: Eğitim verimliliği, Sosyal Ağ, Öğretmen

Sayfa Adedi: 74

Danışman: Prof. Dr. Hilmi Bahadır AKIN

AKSARAY UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
A RESEARCH ON THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL NETWORK USE
AND PERFORMANCE OF TEACHERS

(M.A. Thesis)
Veyis KILIÇ Aksaray 2019

ABSTRACT

For teachers who are the most important elements of education, one of the biggest deficiencies is that they do not develop themselves sufficiently while providing education services. Therefore, in-service trainings offered may not always be sufficient. Therefore, while various educational arguments are put forward, it is seen that especially technological advances are used today to improve teachers' performance. In this context, the use of social media, which has become increasingly widespread in recent years, is used to increase teachers' performance and productivity. The use of social media is the platform that teachers can use to develop themselves.

In this context, the relationship between teacher performance and social media usage and the effect of factors such as age and gender on these two factors were tried to be understood and suggestions were made within the framework of these results. According to the results of the analysis, there is a relationship between social media usage and teacher performance, and meaningful relationships between demographic characteristics and dimensions.

Science Code:

Key words: Education efficiency, Social Networking, Teacher

Number: 74

Supervisor: Prof. Dr. H. Bahadır AKIN

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xi
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM	3
SOSYAL AĞLAR	3
1.2 Sosyal Ağ Türleri.....	8
1.2.1 Facebook	8
1.2.2 Twitter	11
1.2.3 WhatsApp	12
1.2.4 Instagram	14
1.2.5 Diğer.....	15
2. BÖLÜM	16
ÖĞRETMEN VERİMLİLİĞİ, PERFORMASI VE SOSYAL AĞ KULLANIMI.....	16
2.1 Eğitimde Performans ve Türkiye Performans Ölçümü	16
2.1 Intasc Temel Eğitim Standartları	19
2.1.1 Öğrenen ve Öğrenme	19
2.1.2 İçerik (Alan Bilgisi) :	19
2.1.3 Öğretim Uygulaması	20
2.1.4 Mesleki Sorumluluk	20
2.1.5 Öğretmen Verimliliği	20
2.1.5.1 Verimli Öğretmenin Nitelikleri	21
2.2 Öğretmenlerin Sosyal Ağ Kullanımı	24
2.2.1 Eğitimcilerin Sosyal Ağları Kullanım Amacı	25

2.2.2 Eğitimcilerin Sosyal Ağları Kullanım Sıklığı	27
2.2.3 Sosyal Ağ Kullanımının Olumlu Veya Olumsuz Etkilerinin İrdelenmesi	27
2.2.3.1 Sosyal Ağ Kullanımının Olumlu Etkileri	27
2.2.3.2 Sosyal Ağ Kullanımının Olumsuz Etkileri	29
3. BÖLÜM	31
ÖĞRETMEN PERFORMANSI VE SOSYAL MEDYA KULLANIMINA İLİŞKİN ARAŞTIRMA.....	31
3.1 Araştırmanın Konusu, Amacı ve Önemi	31
3.2 Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları.....	31
3.3 Araştırmanın Hipotezleri.....	31
3.4 Evren ve Örneklem	33
3.5 Veri Toplama Araçları	33
3.6 Bulgular ve Değerlendirme	34
3.6.1 Demografik Yapı	34
3.6.2 Ölçek ve Alt Boyutlar	47
SONUÇ VE ÖNERİLER	58
KAYNAKÇA.....	63
Ek-1 Soru Formu	71

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 Ankete Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı.....	35
Tablo 2 Ankete Katılan Çalışanların Yaş Dağılımı	35
Tablo 3 Ankete Katılan Öğretmenlerin Genel Çalışma Süreleri	36
Tablo 4 Öğretmenlerin Branşları	36
Tablo 5 Günlük İnternet Kullanımı.....	37
Tablo 6 İnternet Kullanım Amaçları	38
Tablo 7 Cinsiyete Göre İnternet Kullanım Amaçları	39
Tablo 8 Yaş Değişkenine Göre İnternet Kullanım Amaçları	40
Tablo 9 Facebook Hesabı	41
Tablo 10 Instagram Hesabı.....	41
Tablo 11 Twitter Hesabı.....	41
Tablo 12 Beş Yıl Önce ve Günümüzde Sosyal Medya Kullanımı	41
Tablo 13 Kullanılan Sosyal Ağ ve Öğretmen Cinsiyeti İlişkisi	42
Tablo 14 Daha Çok Kullanılan Sosyal Ağ ve Öğretmen Yaşı İlişkisi.....	43
Tablo 15 Sosyal Ağlara Katılım Amaçları	44
Tablo 16 Sosyal Medya Kullanım Amaçları?	45
Tablo 17 Sosyal Medyanın Olumsuz Etkileri.....	46
Tablo 18 Sosyal Ağların Gelişimi Engellemesine İlişkin Çapraz Tablo	47
Tablo 19 Sosyal Ağların Kitap Okuma Alışkanlığına Azaltmasına İlişkin Çapraz Tablo..	47
Tablo 20 Öğretmen Performansına İlişkin Faktör Analizi	48
Tablo 21 Sosyal Medya Kullanımına İlişkin Faktör Analizi.....	49
Tablo 22 Tüm Alt Boyutların Toplanmış Ortalamaları	50
Tablo 23 Alt Boyut Ortalamaları Arasındaki Korelasyonlar.....	52
Tablo 24 Öğretmenlerin Performansı ve Sosyal Medya Kullanımının Cinsiyete Göre Farklılaşması (Tanımlayıcı İstatistikler)	53
Tablo 25 Öğretmenlerin Yaşı ve Alt Boyutlar Arasındaki İlişki (Tanımlayıcı İstatistikler)	54

Tablo 26 Öğretmen Performansı Boyutları ve Demografik Faktörlere İlişkin Manova Sonuçları.....	55
Tablo 27 Sosyal Medya Kullanımına İlişkin 4 Boyuta İlişkin Manova Sonuçları	55
Tablo 28 Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler Arası Etkiler	56

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AB : Avrupa Birliği

ABD :Amerika Birleşik Devletleri

EARGED : Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi

INTASC : Interstate New Teacher Assessment and Support Consortium

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

OTGM :Okul Temelli Mesleki Gelişim Modeli

ÖYGM : Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri

TED : Türk Eğitim Derneği

GİRİŞ

Sosyal ağlar son yıllarda pek çok alandaki etkisiyle önemli bir gerçeklik haline gelmiştir. Sosyal ağlar eğitim alanında da olumlu ve olumsuz kullanımıyla etkili olmaktadır. Birçok olumlu etkisi yanında, sosyal iletişim ağlarının şahsi ve akademik boyutlarda negatif etkileri de söz konusudur. Kişisel hayatın oldukça açık bir şekilde sergilendiği bu ortamlar, kimlik hırsızlığına karşı güvenlik açıkları, sahte hesaplar ve siber zorbalıkla da anılmaktadır. Başka bir açıdan bakıldığında, aynı zamanda bilgi kirliliği de denen çok sayıda olumsuz ve yanlış bilgilerle karşılaşması da insanların özellikle de eğitim görenlerin karşılaştığı bir başka negatif bir durumdur.

Sosyal medya kullanımı öğrenciler ve eğitimciler açısından öğrenme alışkanlıkları ve tekniklerini de farklı şekillerde değiştirmiştir.

Artık, eğitimciler için sosyal ağ kullanımı geleneksel öğrenme yöntem ve anlayışını dönüştürmeyi gerektirmiştir. Herkes sosyal ağ kullanmaktadır. Yani sosyal ağdan kasıt artık sadece Facebook, Twitter değildir. Bu ağları kullanan kişiler, değişik branşlarda öğretmenler; kendisine ait bir web sitesi açmak suretiyle site üzerinden veri paylaşımı yapabilmektedir. İstedğinde bu veriyi öğrencilerine gönderebilmekte, başka bir platform üzerinden bulutta paylaşabilmektedir. Buluttan veriler sosyal ağ üzerinden paylaşıldığında, bilgiye erişim kısa sürede gerçekleşebilmektedir.

Günümüzde her alanda, özellikle iletişim alanında karşılıklı fikir alışverişi ve güncel olaylardan haberdar olmak insanlara avantaj sağlamaktadır. Özellikle eğitimde yeni teknolojik bilgi ve becerileri yakalamanın, bunları üçüncü kişilere aktarmanın artık etkili bir yolu da sosyal ağlardır.

Çalışmanın birinci bölümünde sosyal medya ve sosyal ağ kavramları ve sosyal ağ çeşitleri üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde öğretmen performansı ve verimliliği kavramları açıklanmıştır. Ayrıca öğretmen performansı ve verimliliğine etki eden kavramlar üzerinde durulmuştur.

Eğitimcilerin sosyal ağları kullanım amaçları, sosyal ağların öğretime etkisi açıklanmış ve sosyal ağ kullanımının olumlu ve olumsuz etkileri üzerinde durulmuştur.

Üçüncü bölüm ise uygulama kısmıdır. Araştırmada Aksaray genelinde MEB bünyesinde bulunan öğretmenlerin sosyal medya kullanımının öğretmenlerin performanslarına etkisinin ölçümü ve bu etkinin sosyo-demografik özelliklere göre incelenmesine yönelik uygulama yapılmıştır. Bu bölümde yapılan anket çalışmasının neticesinde elde edilen veriler ve bulgular açıklanmış ve ortaya konan hipotezler test edilmiştir.

1. BÖLÜM

SOSYAL AĞLAR

1.1 Sosyal Ağların Tanımı ve Gelişimi

Sosyal medya, kullanıcıların internet ve ağ teknolojilerini kullanarak iletişim ve etkileşimine fırsat veren uygulama, hizmet ve araçların bütünüdür (Boyd, 2008, s. 92 Aktaran: Öztürk ve Talas, 2015). Kullanıcıların yaptığı tartışma ve paylaşımlar sosyal medyayı oluşturur. Akar (2010:17) ise sosyal medya kavramını, “Web 2.0 teknolojileri üzerine kurulan, daha derin sosyal etkileşime, topluluk oluşumuna ve işbirliği projelerini başarmaya imkan sağlayan web siteleri” şeklinde tanımlamaktadır.

Web 2.0 kavramı bir yazılım dili değildir. İlk olarak O'Reilly Media tarafından ortaya atılan bu kavram internet teknolojilerinin kullanıcı ile etkileşim halinde çalışmaya programlandığı yeni bir yaklaşımdır. Kaplan ve Haenlein (2010:61) sosyal medyayı, “kullanıcı tarafından oluşturulan, içerik üretimine ve paylaşımına olanak veren, Web 2.0’in ideolojik ve teknolojik temelleri üzerine inşa edilmiş internet tabanlı uygulamalar grubu” şeklinde tanımlamıştır.

Sosyal medya, kişilerin fotoğraf, ses, video, fikir, haberler gibi içerikleri paylaşmak için kullandığı çevrimiçi ortamlardır. Bu ortamlar; sosyal ağlar, bloglar, mesaj panoları ve benzerinden oluşmaktadır (Barutçu ve Tomaş, 2013).

Sosyal medyanın bir özelliği de kişilerin kamusal veya kamusal olmayan profilleri oluşturmalarına izin vermesidir. Bu siteler gerek kurumlar arası, gerekse de bireysel olarak paylaşımlarda bulunabilmektedirler. Paylaşımında bulundukları kişi ve kurumların listelerini başka kurum ve kişilerle de paylaşabilmektedirler. Ayrıca yine kendi medya ağlarına ait olan sitelerinde bu yüklenmiş verileri başka verilerin ve bağlantıların oluşturmada kullanabilmektedirler. Bu bağlantıların yapısı ve sınıflandırılması (terminolojisi) siteden siteye farklılık gösterebilmektedir (İşlek , 2012).

21. yüzyılda internet teknolojileri oldukça gelişmiştir. İnsanlar interneti araştırma yapmak, sohbet etmek, iletişim kurmak, oyun oynamak gibi farklı amaçlarla kullanabilmektedirler. İnternet ve teknoloji sayesinde insanlar istediği bilgiye istediği yerde ve zamanda ulaşabilmektedir. Bunun yanında internet devamlı gelişen ve kendini yenileyen küresel bir anlam ifade etmektedir. Sosyal medya insanların sohbet ettikleri, fotoğraf, video, haber ya da duyuru paylaştıkları bir platformdur. Sosyal medya kullanıcılarına anında dönüt verebilmektedir. Web 2.0 ile gelen etkileşimli iletişim alt yapısı ile birlikte, sosyal medya kullanıcıları birey artık pasif bir konumdan çıkıp toplum, devlet, aile ilişkilerinde aktif bir hale gelmiştir. Yani sosyal medya bireylerin gerçek hayatı dışında sanal ortamda da benlik oluşturabilmesini sağlamıştır.

Kristina Lerman'a göre sosyal medya sitelerinin dört ortak özelliği vardır (Lerman, 2007, s. 16 Aktaran: Öztürk ve Talas, 2015). Bunlar:

- Sosyal medya kullanıcıları istedikleri platformlarda içerik oluşturabilir veya bu içeriklere katkıda bulunabilirler.
- Kullanıcılar içerikleri etkileyebilirler.
- Kullanıcılar içeriği oylama ile değerlendirebilirler.
- Kullanıcılar diğer sosyal medya kullanıcılarıyla ilgi alanlarına göre arkadaşlık kurabilir ve sosyal medya ağları oluşturabilirler.

Onat ve Aşman Alikılıç (2008), sosyal medya ortamlarını :

- E-posta grupları
- Bloglar Forumlar
- Kurumsal intranet
- Extranet
- Hızlı mesaj servisleri ve
- Sosyal ağ siteleri

olarak tanımlamıştır. Sosyal ağları sosyal medyanın bir alt başlığı olarak düşünebiliriz.

Sosyal ağlar, “Web tabanlı bir ortamda grup etkileşimini, işbirliği için ayrılmış ortak alanları ve sosyal ilişkileri arttıran ve bilgi değişimini sağlayan uygulamalar bütünü” olarak tanımlanmaktadır (Bartlett-Bragg, 2006: 3).

Sosyal ağlar, anlık mesajlaşma programları, bloglar, paylaşım siteleri gibi içerik paylaşımı yapılabilen site ve uygulamalardır. Sosyal ağlar aşağıdakileri kapsar: Sosyal siteler (Instagram, Facebook, Twitter...), fotoğraf paylaşım siteleri, video paylaşım siteleri, profesyonel ağları kapsayan siteler vb. Çoğunlukla, bu site üyeleri, hayat hikayeleri, fotoğrafları ve şahsi verilerinin yer aldığı alanlarla ilgili kendi profil içeriklerini kapsayan sayfalara sahiptirler. Sosyal ağlardaki yazılımların kapsamı olan anahtar kelimeler sosyal bir içeriktir. Sosyal içeriklere kişisel ses dosyaları, resimler, web adresleri, video klipler, sunular, aktivitede bulunduğu duyurular veya başka türlü medyalar örnek olarak gösterilebilir.

İnsanlar hangi makam veya sosyal konumda olursa olsun egolarını, kendi sosyal konumlarından gelen birikimlerini karşısındaki ikincil şahıslarla paylaşarak sosyal konumlarını yükseltmek istemektedir. Sosyal ağların bir grupsal paylaşım ağı olarak tanımlanabileceği göz önüne alınırsa, bu ağlar vasıtasıyla etkileşim oluşturulabilecektir. Ayrıca bilgi değişimi, karşısındaki insanlarla sosyal iletişim kurabilmesi de sosyal ağların sağladığı ilk özelliklerden birisidir. Çevrimiçi sosyal ağların temel amacı sosyal etkileşim ve sosyal bağlantıdır. Sosyal ağlar ben-merkezcilik noktasından filizlenerek sosyo-merkezciliğe doğru büyüyen odağıyla kişilerin öz düzenleme becerilerini geliştirecek şekilde bireyselleştirilmiş alanlardır. Sosyal ağlara giren ve etkileşim faktörüyle diğer ağdaşlarla bağlantı kuran bireylerin işbirliği becerileri gelişecektir (Usluel, Demir ve Çınar, 2014).

Sosyal ağ kullanımı ile artık dünya çapında insanlar birbirleri ile küresel anlamda bağlantı kurmuşlar ve iletişim alanında yeni ufuklara açılmışlardır. Sosyal ağlar sayesinde bireyler etkileşim yaşamaktadırlar. Artık dijital okuryazarlıkla insanların düşünceleri ve her alanda oluşan yenilikler, dünyada eskisinden daha hızlı bir biçimde yayılmaktadır. Sosyal iletişim ağlarında teknolojinin birçok özelliği bulunmaktadır.

Sosyal iletişim ağları; kişinin kendi çekimlerini veya duygularına hitap eden fotoğraf, canlı olarak çekim yaptığı video, duygularını döktüğü bir deneme veya kompozisyon gibi birçok değişik kapsamlı verileri ve şahsi profilindeki verileri bölüşmesine imkan veren nitelikleriyle dünyadaki milyonlarca sosyal ağ kullanıcılarını bu platformlara yönlendirmekte ve artık interneti kullananlar sayesinde sosyal ağların kullanımı sürekli yayılmaktadır (Usluel, Demir ve Çınar, 2014).

Günümüzdeki anlamıyla bir sosyal ağ sayılabilecek Geocities ilk kez 1994 yılında kurulmuştur. Geocities, kullanıcıların kendilerine ait web siteleri yapabilmesine imkan sunan bir ağıdır (Gharibi ve Shaabi, 2012). 1994 yılında kurulan “friendsunited” adlı site ise okul arkadaşlarının birbirini bulmasına yardım ederken bu anlamda sosyal ağ kavramı çerçevesinde ilk uygulamalardan bir tanesi olmuştur (Yılmaz, 2015). Yine 1995 yılında heglobe.com kullanıcılara, site içeriklerini yayınlamak ve hobileri aynı ilgi alanlarına hitap eden kişilerle iletişim kurmalarını sağlayarak online deneyimlerini kişiselleştirebilme özgürlüğünü sunmuştur (Alper, 2012:49). Böylece değişik yerlerde ikamet eden kullanıcıların tekil bir platform etrafında birleşmesi sağlanmıştır.

Sosyal ağların ortaya çıkma nedeni; insanların ellerindeki bilgilerden başkalarını da yararlandırma isteğidir. Bir konu hakkında diğer insanların da fikirlerini almak için kullanılmaktadır (Alper, 2012:52).

Sosyal ağların iki yönlü ve etkileşimli iletişim kabiliyeti bu ortamın hem bireyler hem de kurumlar için farklı fırsatlar oluşturmalarını sağlamaktadır. Bireyler sosyal medya aracılığıyla hem üreten hem de tüketen bir konuma gelmiştir. Sosyal ağlar aracılığıyla bireyler sadece içerik oluşturmamakta, başkaları tarafından üretilen içeriğe yorum yapabilmekte veya paylaşabilmektedir. Kurumlar ise hedef kitlelere reklam veya diğer pazarlama faaliyetleri olmadan doğrudan erişebilmektedir (Akyazı ve Aslan 2013). Sosyal ağ oldukça geniş kapsama sahip bir kavram olup, çeşitli web sitelerini içine almaktadır. İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte sosyal ağlara olan erişim artmış, akıllı telefon teknolojilerinin gelişmesi ve 3G teknolojisine geçilmesiyle birlikte kullanıcıların sosyal ağlara çok daha kolay erişimleri sağlanmıştır.

Sosyal ağ siteleri; içerik yönünün yanı sıra sosyal medyanın en karakteristik özelliğini gösterir. Sosyal ağ siteleri insanların iletişimini görünür kılan, çevrimiçi sunumların yapıldığı yerdir. Genel olarak sosyal ağ siteleri farklı profil sayfaları yardımıyla insanların ağlara veya gruplara katıldığı veya başka insanları arkadaş olarak davet ettikleri siteler olarak tanımlanabilmektedir (Lietsala ve Sirkkunan, 2008:20).

Sosyal ağ sitelerini farklı kılan, son derece hızlı bir biçimde neredeyse dünyanın tamamıyla iletişime geçebilme imkanı sağlaması, kişilere sosyalleşme imkanı sunması, uzakları yakın etmesi ve tüm bunları aynı anda gerçekleştirirken kullanıcılara görsel açıdan uyarılar sunan bir platform olmasıdır.

Bireylerin kendi kimliklerini ve kişiliklerini ortaya çıkarma ve bu kimliklerden yararlanarak iletişim, bilgiye erişim, arkadaş edinme, alışveriş yapma, sosyalleşme ve buna benzer birçok amaçla internet altyapısını da kullanarak dünya çapında kendilerini gösterebildikleri alanlardır.

Zaten sosyal ağ sitelerinin en belirgin özelliği, ağı kullanan kullanıcının tanımadığı kişilerle tanışmalarına izin vermemeleri değil, kullanıcıların sanal ortamda kendilerini açıkça tanıtmalarını ve görünür kılmalarını sağlamalarıdır. Sosyal ağlara örnek verilecek olursa; Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat vb. gibi ağlar en çok kullanılan ağlardan bazılarıdır.

Sosyal medya siteleri, insanların sosyal olmasını sağlayan bir sanal platform çevresi oluşturur. Sanal medya ağları bir işletme olarak algılanırsa, bu büyük işletmenin devamı kullanıcı memnuniyetine bağlıdır. Bu yüzden sanal medya ağlarında memnuniyete bağlı olarak kitleler sanal ortamdaki platformdaşlarıyla oldukça yoğun bir iletişim ve etkileşim içindedirler. Müşteri adı verilen bu sanal kitle, sanal medya ağlarında kendilerine ait bir çevre ve ortam oluşturarak, birbirlerine mesafe olarak uzak olsalar bile her türlü materyal (belge, bilgi, müzik, fotoğraf ve video vb.) paylaşabilirler. Kullanıcıların birbirlerini etkileyerek ve paylaşım yaparak bir sanal birikim oluşturmaya imkân sağlanmasına sanal ortamlar adı verilebilmektedir (Kara ve Coşkun, 2012: 73-74).

Başka bir tanıma göre sosyal ağlar, kişilerin bireysel ve mesleki alakalarının bir araya gelerek oluşturduğu ortak bir platformdur. Bu ağlarla kişiler, aralarındaki ilişkileri ve ilişkilerinin gücünü ortaya çıkarabilmektedir (Onat ve Aşman Ali kılıç, 2008: 1116). Bu ağlar aynı zamanda ağı katılanlar için bir sosyal güç kaynağıdır. Ne kadar çok üye varsa o kadar kişinin sosyal güç performansı sergilenmektedir. Bu duruma kısaca sosyal sermaye adı verilmektedir. Sosyal sermaye, kişilerin internet ortamındaki ve sosyal ağlardaki etkileşimi ile elde ettiği bilgi ve veri kaynakları ile doğru orantılıdır. Örnekleyecek olursak birey internet ortamında ne kadar değişik ağ ile irtibatlıysa çok güçlü bir sosyal sermayesi vardır denilebilmektedir (Köseoğlu, 2012: 62). Sosyal ağlar sayesinde kurulan ağ arkadaşlığı merkezi bir yapıda değil aksine değişken bir ortamsal yapıdadır. Bu ağlarda kullanılan arkadaşlık ilişkileri değişkendir. Yani süregelen değildir. Bu ağlarda zamanla başlayan arkadaşlık yine zamanla sonlanabilir. Böyle bir ortamda kişinin sosyal sermayesi elbette çok güçlü olabilmektedir (Ellison, Steinfield ve Lampe 2007:1148).

Sosyal ağılara girmek, bireylerin sosyal olmasını ve sosyal çevresinin artmasını veya azalmasını sağlayabilmektedir. Örneğin Nie (2001)'ye göre “sosyal ağ kullanan bireyler, anti sosyal bir yapıya bürünmektedir. Bireysel ilişkilerin azalmasından dolayı kişilerin sosyal sermayesi dediğimiz ilişki kapasitesi de azalmaktadır”. Fakat bazı araştırmacılar, (mesela Ellison vd., 2007:1146) internet sanal ağlarında geçirilen zamanlarda insanların daha sosyal olabileceğini savunmuştur. Böylece bireysel görüşmenin etkilenemeyeceğini vurgulamışlardır. Sosyal ağlarda sadece veri paylaşımı yapılmadığını aynı zamanda, arkadaşlık ve dostluk ilişkileri kurulduğu göz önüne alınırsa aynı bölgede yaşayan ancak birbirlerini tanımayan insanların aynı alışkanlık sahibi ise çeşitli iletişim gruplarında alt ağ oluşturabileceği görülmektedir (Baban, 2012:71).

Sosyal ağlar kullanıcıların kişisel farklılıklarını gözetleyerek gereksinimlerini gidermesine imkân sağlayabilmektedir. Böylece sosyal ağlar, insanların sosyal ve bireysel ihtiyaçlarını karşılayan bir platform olabilmektedir. Başarılı siteler, üyeler arasında topluluk veya bir aidiyet duygusu oluşturmaktadır. Bireylerin topluluktaki insanları tanımak ve birbirine güvenme istekleri sosyal ağların oluşumundaki temel fikirlerdir. İyi bir sosyal ağın sürekli olması gerekmektedir. Bunun için sosyal ağ mensuplarının ilişkileri sürekli ve samimi olmalı, böylece oluşan sosyal ağ topluluğu potansiyel bir güç barındırmalıdır (Dickey ve Lewis, 2010, Aktaran: Dal ve Dal, 2015:148). Günümüzün hızlı gelişen teknolojisi ile birlikte sayısız sosyal ağlar ortaya çıkmıştır. Bunlara örnek vermek gerekirse; Facebook, Twitter, WhatsApp, Instagram, LinkedIn, Youtube vb. sosyal ağlar en çok tercih edilen sosyal ağ platformlarıdır.

1.2 Sosyal Ağ Türleri

1.2.1 Facebook

Facebook arkadaş listesi, kişisel bilgilerin paylaşıldığı profil sayfası, paylaşımların yapılacağı kişisel duvar, diğer paylaşımların takip edilebileceği haber kaynağı, fotoğraf, video, chat, çevrimdışı mesajlaşma, video konferans, gruplar, uygulamalar ve oyunlar gibi öğelerin tümünü bünyesinde barındıran kapsamlı bir web uygulamasıdır (Köseoğlu, 2012).

Statista'nın yayınladığı 2019 ilk çeyreğinin verilerine göre Facebook 2,4 milyar aktif kullanıcısı ile en yaygın kullanılan sosyal ağıdır[URL-1]. Facebook, Web2.0 teknolojileri ile birlikte ortaya çıkan bütün yeni özelliklerin neredeyse tamamını bünyesinde barındırmaktadır.

Facebook; kullanıcıların istedikleri kişileri bulabilmelerine, kendilerine ait özgün içerikleri oluşturmalarına bu içerikleri paylaşımlarına ve bu paylaşımların diledikleri kişiler tarafından görülebilmesine imkân sağlar. Facebook uygulaması sayesinde kullanıcılar istedikleri kişilerle arkadaş olabilir ve onların paylaşımlarını görüp yorum yapıp beğenide bulunabilirler. Yine kendilerine ait olan video, fotoğraf, haber, duyuru vb. paylaşımlarda bulunabilirler. Facebook'ta kişiler zaman ve mekândan bağımsız olarak birbirleriyle isterlerse yazışarak, isterlerse sesli ve görüntülü konuşma şeklinde iletişim kurabilmektedirler.

Facebook; kullanıcılarının grup veya ağlarda çeşitli seviyelere göre üyelerin birbiri ile iletişim kurmasını, gruplar oluşturmalarını, katılmasını ve dosyaların paylaşılmasını sağlayan çevrimiçi bir yazılımdır (Gonzales ve Vodicka, 2010 Aktaran: Çetintaş, 2016).

Gelişen teknolojiyle birlikte internet ve sosyal ağlar hayatımızın bir parçası olmaya başlamıştır. İnternet teknolojisiyle kişi, kurum ve kuruluşlar gün içerisinde istedikleri zaman internete ve sosyal ağlara ulaşabilmektedirler. Sosyal ağların özellikle Facebook'un insanlar üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri vardır (Shih, 2013).

Facebook, bilinçsiz kullanımda bireylerin asosyalleşmesi, bağımlılık, kişilik bozuklukları, gibi rahatsızlıklara sebep olabilmektedir.

Buna karşın bilinçli kullanımda fotoğraf, arama, sayfalar, grup özelliği, etkinlik özelliği, uygulama oluşturma, dosya paylaşımı ve mesajlaşma gibi özellikleri kullanılarak faydalı amaçlar için kullanılabilir.

Bütün bu nitelikler göz önüne alındığında Facebook'un neden bu denli popüler olduğu anlaşılmaktadır. Ancak benzer özellikleri barındıran başka sosyal ağlar bulunmasına rağmen bunlar arasında Facebook'un tercih ediliyor olması teknik yeterlilikler dışında başka faktörlerin de bu süreçte etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Facebook, çoğunlukla iletişim amaçlı kullanılsa da öğrenenlerin başarısı üzerinde büyük bir etkisi bulunmaktadır (Sanchez vd., 2014 Aktaran: Sarsar, Başbay ve Başbay, 2015).

Facebook'un farklı amaçlarla kullanımı yaygındır. Facebook içinde bulundurduğu birçok araç ile eğitim için kullanılabilir. Bu araçları aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

Grup Özelliği: Facebook'ta bulunan grup oluşturma özelliği ile öğrenciler bir amaç için bir araya getirilebilir. Bu grubun, gizlilik ayarları ile gruba sadece ilgili kişiler dahil edilir. Ve

konu ile alakalı öğretmen ve öğrenciler bu grup aracılığı ile sürekli iletişim halinde olabilir. Yapılan çalışma ile ilgili tartışma oluşturulabilir, ilgili video, resim ve linkler paylaşılabilir. Bu tür ortamlarda öğrencilerin çalışma ortamları daha zevkli hale getirilerek öğrencinin konuya olan ilgisi arttırılabilir (Çetintaş, 2016).

Etkinlik Özelliği: Facebook'ta bulunan etkinlik özelliği ile öğrencilerin birbirleriyle ve öğretmenleri ile belirli toplantılar oluşturması ve davet edilenlerin bu etkinliğe katılım durumlarını görmelerine imkan verilmiştir. Öğretmenler bu özellik ile öğrencileri ile gerçekleştireceği organizasyonları rahatlıkla planlayabilir. Örneğin: Bir ders veya konu ile alakalı gezi düzenlenebilir, tarih, yapılacaklar, gibi konularda öğrenciye bilgi verilebilir. Bu tür uygulamalar, öğrencilerdeki haberdarlık seviyesini arttırmaktadır (Çetintaş, 2016).

Uygulama Oluşturma: Uygulama oluşturma özelliği bireylere içerik geliştirmek için ortam sağlar. Programlama bilen kişiler uygulama oluşturabilir. Günümüzde hazır kodların internette fazlaca olması sebebiyle bu uygulamalar fazla programlama bilgisi gerektirmeden oluşturulabilmektedir (Çetintaş, 2016).

Profil Sayfaları: Profil sayfaları eğitim-öğretimde öğretmen-öğrenci arasındaki bilgilendirme, ilan ve duyurulardan öğrencilerin haberdar olması amaçlı kullanılabilir. Ayrıca profil sayfaları ile öğretmenler, önceki dersle bağlantı kurabilir ve öğrencilerin hazır bulunuşluklarını ve öğrencinin derse olan ilgisini arttırabilmektedir (Çetintaş, 2016).

Facebook Dosya Paylaşımı ve Mesajlaşma: Eğitim-Öğretimde Facebook aracılığıyla öğretmenler konulara ait dosya paylaşımı yapabilir. Ayrıca öğretmen ile öğrenci arasında eş zamanlı iletişim sağlanarak, öğrenciye anında dönüt verilebilir (Çetintaş, 2016).

Lise öğrencilerinin Facebook'u %73 eğitim amaçlı kullandığı bilinmektedir. (Aaron vd., 2012 Aktaran: Çetintaş, 2016) Örneğin: Okullarda sınıflara ait ödev-paylaşım grupları kurulabilmekte, kişisel sayfalar dışında bir projeye ait sayfalar oluşturulabilmektedir. Ödev-proje amaçlı etkinlikler oluşturulabilmektedir. Öğretmenler, ödevle ilgili dosyaları, resimleri paylaşabilmekte ve Facebook üzerinden okul ile ilgili konularda iletişim kurabilmektedir. Pempek ve arkadaşlarının lise öğrencileri üzerinde 92 öğrenci ile yaptıkları çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin çoğu arkadaşları ile iletişim kurmak için Facebook'u kullandıklarını belirtmişlerdir(Pempek, Yermolayeva ve Calvert, 2009).

Yapılan başka bir çalışmada Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesinde bulunan Doktora Formasyon Programı kapsamında Gelişim ve Öğrenme dersine katılan 18 öğrenciye

görüşleri sorulmuştur. Anketlere verilen cevaplar incelendiğinde sosyal medyanın öğretim sürecine katılımının (Facebook) faydalı olduğu değerlendirilmiştir. Öğrenenlerle yapılan görüşmelerde Facebook’u özellikle bilgi, belge paylaşımı ve kolay iletişim açılarından tercih ettikleri görülmüştür (Sarsar vd., 2015).

Başka bir çalışmada Facebook gruplarının bir öğretim yönetim sistemi gibi kullanılmasına ilişkin veriler sunulmuştur. Bir ders içeriği gibi grup oluşturma, duyurular ekleme, ders kaynakları paylaşma, haftalık oturumlar oluşturma, çevrimiçi tartışmalar başlatma gibi birçok alt özellik ile bir Facebook grubunun öğretim yönetim sistemindeki ders içeriği gibi davranması amaçlanmıştır (Wang vd., 2012).

Sakarya Üniversitesinde “Okullarda Yönetim Bilişim Sistemleri” dersine yönelik oluşturulan bir Facebook grubunda bu derse ait sekiz haftalık bir içerik oluşturulmuştur. Grup üzerinden bilgi-döküman paylaşımı ve duyurular yapılmış, öğrencilerin tartışma ortamlarına katılımı sağlanmıştır. Çalışma sonucunda oluşturulan temalar değerlendirildiğinde öğrencilerin oluşturulan Facebook grubunu kullanışlılık, grup çalışmasına katkısı, duyuruların takibi, daha fazla insana erişim ve diğer faktörler açısından faydalı olarak nitelendirdikleri görülmüştür (İşman ve Albayrak, 2014).

1.2.2 Twitter

Sosyal medya insanların bilgi paylaştığı önemli bir kanaldır. Bu kanallar arasında gündeme ilişkin en sıcak haberlerin paylaşıldığı platformlardan birisi de Twitter’dır (Lerman ve Ghosh 2010).

Twitter, bir mikro blog hizmetidir. Temmuz 2009 itibariyle 41 milyondan fazla kullanıcısı bulunmaktadır. Üyeler 140 karakterlik herhangi bir konuyu tweetleyebilmektedir. Üyeler arasında birbirini takip etme özelliği bulunmaktadır (Kwak, Lee, Park ve Moon, 2010). Mikro blogging kullanıcıların kısa gönderilerle durumlarını açıkladığı yeni bir iletişim şeklidir (Java, Song, Finin ve Tseng, 2007).

Twitter başka bir tanımda popüler kullanıcıların durum mesajları(tweetler) paylaşabildiği mikro blogtur. Bu tweetler bazen konular hakkında fikir içerir (Go, Bhayani ve Huang 2009).

Twitter, birçok çeşitli istemci üzerinde çalışmaktadır. Kullanıcıların büyük bir bölümü mobil kullanıcılardır. tweetler e-mail aracılığıyla, kısa mesaj olarak veya web üzerinden

yayınlanabilir. Bu sebeple Twitter gerçek zamanlı bilgi yayılımını geniş kullanıcı kitlelerine ulaştırabilmektedir (Castillo, Mendoza ve Poblete, 2011).

2006 yılında yayına başlayan Twitter, kısa sürede dünyanın en çok tıklanan sitelerinden biri olmayı başarmıştır. Kişiler, kurum ve kuruluşlar, şirketler, politikacılar vb. Twitter üzerinden kendisi hakkında gelişmeleri sıcak sıcak paylaşabilmektedir. Twitter'ı özel ya da tüzel kişiler, kurum ve kuruluşlar, politikacılar vb. dilediği gibi kendileriyle ilgili mesaj, ilan, duyuru ya da sıcak haber paylaşmak için kullanabilmektedir. Ayrıca kullanıcılar diledikleri kişiye ait bir gönderiyi kendi kişisel Twitter hesaplarından paylaşabilirler (retweetleyebilirler) (Boyd, Golder ve Lotan, 2010 :1-10).

1.2.3 WhatsApp

Akıllı telefonların kullanımının yaygınlaşması ve teknolojinin de gün geçtikçe hızla ilerlemesiyle insanlar arasındaki karşılıklı yazışma uygulamaları da çoğalmaya başlamıştır. Bu yazışma platformlarından biri olan WhatsApp, anlık mesajlaşma için kullanılan bir uygulamadır (Church ve De Oliveira, 2013).

Bu uygulama, sosyal ağ olarak en popüler ağlardan birisidir. Ayrıca sesli ve görüntülü konuşma ve dosya paylaşımı gibi özellikleri de bulunmaktadır. Önceki yıllarda dünyanın birçok ülkesinde en popüler iPhone ve Android uygulamalarından biri olmuştur. WhatsApp eski bir Yahoo! elemanı olan Brian Acton ve Jan Koumadlı kişilerce Amerika Birleşik Devletleri'nde, Kaliforniya eyaleti Santa Clara şehrinde kurulmuştur. 2014 yılı başlangıcında WhatsApp Facebook'un bir ürünü haline gelmiştir. WhatsApp kullanıcılarına internet erişiminin olduğu her yerde dilediğimiz kişiyle mesajlaşabilme ses ve görüntü dosyaları paylaşabilme özelliği sunar.

WhatsApp üzerinden iletişime geçebilmeniz için internet bağlantısı ilk koşul olmakla beraber telefonunuzun kablosuz bir ağa bağlı olması ya da mobil veri kullanımının açık olması gerekmektedir. Aynı zamanda iletişime geçmek istediğiniz bireylerin de bir WhatsApp uygulamasını akıllı telefonlarına indirmiş olmaları ve kayıt olmaları gerekmektedir.

Tüm bu koşullar gerçekleştiği takdirde kullanıcı dünyada hangi ülkede bulunursa bulunsun internetin olduğu her noktada dilediği kadar ses, video, resim hatta görüntülü görüşmeler gerçekleştirebilmektedir.

WhatsApp uygulaması internet paketleri üzerinden kullanıcılara sunduğu sınırsız ses, fotoğraf, video ve mesaj özellikleriyle topluca bir kitleye ulaşabilme yeteneğiyle eğitim açısından da kullanılabilir. Artık veliler, öğretmenler ve diğer veliler ile bir WhatsApp grubu üzerinden ödevler, dersler, projeler ve diğer aktiviteler konusunda anlık bilgi alabilmekte, bu aktiviteler öğretmen-veliler ile tartışmalar üzerinden değerlendirilmektedir. Bir öğrencinin ödevini okulda unutması problem olmaktan çıkmakta okula ve derslere ilişkin her türlü bilgi, belge ve ödev paylaşımları WhatsApp üzerinden gruplar aracılığıyla yapılabilmektedir.

Örneğin Erzurum ili merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anasınıfı ve bağımsız anaokullarında görev yapan ve velilerle WhatsApp üzerinden haberleşen 29 Okul Öncesi Öğretmen ile yapılan bir çalışmada WhatsApp gruplarının öğretmen-veli iletişimde kullanılabilecek bir araç olduğu, çabuk ve kolay haberleşebilme ve toplu bilgilendirme sağlama açısından avantajlı olduğu görülmüştür (Balcı ve Şahin, 2018).

Yine 12 öğretmen, 400'den fazla öğrenci ve 24 grup ile yapılan bir araştırmada WhatsApp'ın akademik teknik ve eğitsel zorluklarının yanında akademik, teknik ve eğitsel olarak birçok avantajının bulunduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin sınıfa ait hissetme, derse olan ilgi ve motivasyonu arttırma, yani bilgileri dilediği zaman sorup öğrenebilme imkanı sağladığı görülmüştür (Bouhnik, Deshen ve Dan, 2014).

Sayan (2016) tarafından 92 yüksek okul öğrencisi (öğretmen adayları) ile yapılan başka bir çalışmada bir grup öğrenci WhatsApp gruplarından yardım alarak derslerine çalışmış kalan 30 öğrenci geleneksel yöntemlerle çalışmıştır. WhatsApp üzerinden text mesajları, soru sorma ve cevap alma, resim gibi görsel duyu organlarına hitap eden materyaller paylaşma, ders üzerinde bilgi alışverişinde bulunma aktiviteleri ile çalışmışlardır. Sonuçlar incelendiğinde WhatsApp kullanımının pozitif etkisi olduğu görülmüştür. Küçük grupların çalışırken daha verimli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Barhoumi (2015) tarafından 68 öğrenci üzerinde yapılan başka bir çalışmada mobil teknolojilerin kullanılmasının öğrencilerin öğrenimini desteklemede etkinliği araştırılmıştır. 34 deney grubu ve 34 kontrol grubu öğrencisi arasında karşılaştırma yapılmıştır. Özellikle öğrencilerin bilgi yönetimi üzerindeki etkileri irdelenmiştir. Deney grubu öğrencilerinin WhatsApp üzerinden 2 saatlik sınıf içi öğrenme ile 1 saatlik öğrenme şeklinde oluşturulmuş bir takvime göre etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak;

WhatsApp ile iş birlikçi öğrenme etkinliklerinin bilişsel, motivasyonel ve duyuşsal yararlarının var olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

1.2.4 Instagram

Instagram kullanıcıların anlık olarak fotoğraf ve video çekebildiği ve anında paylaşabildiği yeni bir sosyal platform ve iletişim ağıdır. Bu ağ üzerinde kullanıcılar bazı filtreler kullanarak güncellemelerini kolayca paylaşabilmektedirler (Hu, Kambhampati ve Manikonda, 2014).

Instagram kullanıcılarına, fotoğraf ve video çekme işini o kadar kolaylaştırmıştır ki kullanıcılar dilediği zaman istediği yerde cep telefonlarını kullanarak fotoğraf ve video çekip bunu anında tüm dünyadaki arkadaşlarıyla, aile eş ve dostlarıyla paylaşabilmektedirler (Hochman ve Schwartz, 2012). Instagram yalnızca fotoğraf çekmekle kalmamakta, çekilen bu fotoğraflara farklı filtreler, sesler ve efektler eklenmesine olanak tanımakta, bu da Instagram'ın popülaritesini arttırmaktadır.

Bir başka tanımda Instagram, akıllı telefon uygulamaları arasında fotoğraf yükleme, paylaşma/yorumlama ve sosyal medyaya erişim açısından en yaygın ve en hızlı uygulama olarak tanımlanmıştır (Araújo vd., 2014). Instagram İngilizce instant (anlık) kelimesi ile İngilizce telegram (telgraf) kelimelerinin birleşiminden meydana gelmiştir. Kullanıcılarının paylaştığı fotoğraflarının beğenilmesi ve yorum bırakılması en önemli özelliğidir. 2013 yılında dahil edilen etiketleme özelliği ile fotoğraflar kategorilendirilebilmekte ve kişilere ulaşım kolaylaşmaktadır (Türkmenoğlu, 2014).

Başka bir tanımda Instagram, üyelerinin bireysel profillerinin bulunduğu eşzamanlı ve eşzamansız fotoğraf/kısa video paylaşılabilen, zorunlu üyelik sisteminin olduğu bir sosyal ağ olarak tanımlanabilir (Öztürk, Şener ve Süher, 2016).

Instagram'ın diğer ağlar içerisinde çok sık kullanılmasını sağlayan fotoğraf düzenlenmesine izin vermesi ve çekilmiş fotoğraflara kolay bir şekilde efekt uygulatabilmesidir. Photoshop gibi profesyonel fotoğraf işleme uygulamalarında birçok fonksiyon kullanılarak ulaşılabilecek sonuçlara Instagram'da basit bir şekilde ulaşılabilmektedir. Instagram'ın geleneksel fotoğraf kavramından ayıran özelliği günümüze kadar kullanılan 3:2 oranında değil, tam kare kadrajla kaydetmesidir (Türkmenoğlu, 2014).

1.2.5 Diğer

Bunların dışında formlar(donanım haber, shift delete), mesleki ağlar(linkedIn, kariyer.net), video paylaşım siteleri (youtube, dailymotion), sözlükler (ekşi sözlük, uludağ sözlük), wikiler (wetpaint), bloglar (blogger.com, wordpress) ve benzeri sosyal ağlar mevcuttur.

Bu bölümde gördüğümüz üzere sosyal ağların tarihçesi ilk kez Geocities’inde kurulması ile 1994’lere kadar dayanıyor. O zamandan günümüze hızla ilerleyen teknoloji ile birlikte sosyal ağların sayısı da gittikçe artmaktadır. Her biri kendine özgü özellikleri ve kullanım alanları olan bu sosyal ağlar amaçlarına göre de farklılık göstermektedir. Bu amaçları arkadaş edinme, sosyalleşme, resim paylaşma, video izleme, bilgi alışverişi, iş dünyası ile ilgili haberleri takip etme vb. olarak sıralayabiliriz. Bu sosyal ağlar, günümüzde oldukça popüler olup birçok alanda karşımıza çıkıp hayatlarımızı etkilemektedir. Biz ise bu çalışmamızda burada bahsedilen sosyal ağların öğretmenlerin performansına etkisi olup olmadığını görmeyi amaçladık.

2.BÖLÜM

ÖĞRETMEN VERİMLİLİĞİ, PERFORMASI VE SOSYAL AĞ KULLANIMI

2.1 Eğitimde Performans ve Türkiye Performans Ölçümü

Okulların hedeflerini gerçekleştirebilmeleri için öğretmenlerin birincil faktör olarak üzerlerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeleri gerekmektedir. Öğretmen performansını yüksek seviyede tutabilmek için ise bu konuda öğretmenlere geri bildirim verme, eğitim gereksinimlerini karşılama, öğretmenleri yönlendirme ve öğretmenlere destek sağlama gibi etkenlerin bulunmasıyla mümkündür (Bostancı ve Kayaalp, 2011 Aktaran: Çorbacı ve Bostancı, 2013).

Performans, amaçlı ve önceden tasarlanmış bir işin sonucunda elde edilen çıktının sayılabilen veya sayılamayan ölçütlerle derecelendirilmesi (Akal, 2005) veya bir amaç için bir araya toplanmış bir grubun bu amacı gerçekleştirmek için gösterdiği tüm emeklerinin değerlendirilmesidir (Palmer ve Winters, 1993 Aktaran: Uygur ve Sarıgül 2015). Kelime anlamı olarak performans, belirlenen zaman içerisinde üretilen mal veya hizmet olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca etkinlik, verim ve çıktı ile birlikte kişinin kabiliyeti ve işi yapma isteği arasındaki etkileşimdir (Torrington ve Hall, 1995. s.316 Aktaran: Kalkandelen, 1997).

Performans değerlendirme, kişilerin örgütsel amaçla belirlenmiş zaman içerisinde çıktılarının analiz edilmesi ve çeşitli alanlarda bu analizlerin kullanılmasıdır. İnsan kaynakları yönetiminde sıkça kullanılmaktadır (Akdemir, 2009). Başka bir tanımla, yöneticinin çalışanın iş verimini, potansiyelini, önceden belirlenmiş standartlarla ölçmesi yoluyla değerlendirmesidir (Helvacı, 2002). Çalışanın performansı ise kendisine atanan sorumluluğu yerine getirerek ürettiği çıktıdır (Bingöl, 2006). Performansın doğru bir

şekilde ölçülebilmesi için üretilen çıktının sonuçlarının çok yönlü olarak objektif ve standartlara göre değerlendirilmesi gerekmektedir (Appelbaum, Nadeau ve Cyr, 2009).

Öğretmen performansı açısından bakıldığında, Türkiye’de eğitimde performans değerlendirme çalışmaları 1990’lı yılların ortalarında MEB’e bağlı Eğitim Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı (EARGED) bünyesinde başlamıştır. 2000’li yıllarda performans değerlendirme çalışmaları hız kazanmış, 8. ve 9. Beş Yıllık Kalkınma planlarında performans değerlendirilme gerekliliğine dikkat çekilmiştir. 10. Plan’da da benzer biçimde öğretmenliğin “kişisel ve mesleki gelişimi sürekli teşvik eden, kariyer gelişimine ve performansa dayanan bir yapıda düzenleneceği” belirtilmiştir (Kalkınma Bakanlığı, 2013, Aktaran: Buyruk, 2014 : 31).

Öğretmenlerin performanslarının ölçülmesi farklı şekillerde uygulanan ve öğrencilerin çeşitli sebeplerle değerlendirildikleri standart sınavlarla yapılabilir. Ülke genelinde veya yerel olarak yapılan bu sınavlar hem bir alandaki öğretmenlerin performansını, hem de okulun performansını ölçebilmektedir (Buyruk, 2014: 28-42). Öğretmenlerin performans göstergelerinin oluşturulmasında “uygulanabilirlik”, “anlaşılabilirlik”, “esneklik” ve “nesnellik” ilkelerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Anlaşılır bir şekilde tanımlanan öğretmen yeterlilikleri performans değerlendirilmesinde bir etken olarak kullanılır. Bu yeterlilikler ile öğretmenlik kariyer sistemi geliştirilmesi ve buna uygun görev ve sorumlulukların yeniden tanımlanması gerekmektedir (TED, 2009).

Son yıllarda bilgi, hızlı paylaşılabildiğinden ve kolay erişilebilir olduğundan öğretmenlik mesleğinin temel niteliklerinde de köklü değişimlere neden olmuştur. Bilginin kaynağı olmak yerine bilgiye ulaşma yollarını bilmek ve bu konuda öncülük edebilmek gibi beceriler daha çok ön plana çıkmıştır. Öğretmenlik rolünün bu hızlı değişim sürecine adapte olabilmesi için desteklenmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişim faaliyetlerinde süreklilik olmalıdır. Bu ihtiyaç doğrultusunda “Öğretmenlerin Gelişim İhtiyacını Tespit İçin Periyodik Olarak Yapılacak Bir Performans değerlendirme”, “Adaylık Sürecinden İtibaren Öğretmenlerin Kişisel ve Mesleki Gelişim Faaliyetlerinin Niteliğini Arttırmak” hedefleri belirlenmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı, akademisyenler ve öğretmenlerin katılımıyla Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri belirlenmiştir. Yeterlilikler belirlenirken AB ülkeleri ile uyumlu olacak şekilde ulusal ve uluslararası uzmanlar, akademisyenler, öğretmenler ve çok sayıda

katılımcının bulunduğu çalıştaylar, pilot uygulamalar sonucunda altı ana yeterlilik alanı belirlenmiştir (ÖYGM, 2017).

- Kişisel ve mesleki değerler- mesleki gelişim,
- Öğrenciyi tanıma,
- Öğrenme ve öğretme süreci,
- Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme,
- Okul, aile ve toplum ilişkileri,
- Program ve içerik bilgisi.

Bu altı ana yeterlilik alanına ilişkin 31 alt yeterlilik ve 233 performans göstergesinden oluşan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri ” tanımlanmıştır (ÖYGM, 2017).

Bu yeterlilikler ulusal ve uluslararası gelişmelere göre sürekli güncellenmelidir. Öğretmenlerin, yeterlilikleri incelenerek ulusal ve uluslararası kriterlere göre güçlü ve zayıf yönlerinin tespit edilmesi gelişimleri açısından çok önemlidir.

Öğretmen yeterliliklerinin belirlenmesi sadece öğretmenleri kişisel ve mesleki gelişimleri açısından değil, hizmet öncesi süreçte, öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alımı sürecinde, adaylık sürecinde, performans değerlendirmesinde, ödüllendirme ve kariyer yükselmelerinde kullanılacak temel bir kaynak olacaktır. Yapılan incelemelere göre bir öğretmenin mesleğinde başarılı olabilmesi için sahip olması gereken yeterlikler aşağıda 8 maddede toplanmıştır (TED, 2009):

- Öğretmenlerin öğrencilerine ve öğrencilerin öğrenmesine adanmış olması,
- Teknolojik pedagojik alan bilgisi,
- Öğretimi planlama ve uygulama,
- Değerlendirme ve izleme,
- Öğretme öğrenme ortamında etkili bir iletişim sağlayabilme ve öğrenci davranışlarını yönetme,
- Bireysel ve mesleki gelişimi planlama ve gerçekleştirme,
- Diğer öğretmenler, veliler ve okul çalışanları ile işbirliği içinde çalışabilme, takım çalışması ve işbirliği,
- Mesleki görevleri ve işiyle ilgili mevzuatı bilme ve anlama.

ABD’de Eyaletler arası Yeni Öğretmen Değerlendirme ve Destek Konsorsiyumu, INTASC, Öğretmen yeterliklerinin tanımlanması için bir model oluşturmuştur (INTASC, 1992). Bu model çeşitli zamanlarda, değişen koşullara göre güncellenmiştir. Son güncelleme 2019 yılında yapılmıştır. Güncellenmiş INTASC Temel Eğitim Standartlarında standartlar, kullanıcıların standartlar hakkındaki düşüncelerini düzenlemelerine yardımcı olmak için dört genel kategoriye ayrılmıştır.

2.1 Intasc Temel Eğitim Standartları

Intasc’a göre temel eğitim sistemi standartları 4 ögeden oluşur.

2.1.1 Öğrenen ve Öğrenme

Etkili öğretmenler öğrenenlerin potansiyellerini ortaya çıkaran ve yüksek standartlara erişmelerine yardımcı olan farklı öğrenme ortamlarını kullanırlar. Öğretmenler bunu, öğrencilerin bilişsel, dilsel, sosyal, duygusal ve fiziksel gelişim, farklı kişisel ve aile geçmişleri, yetenekleri ve bakış açılarını ortaya koyan bireyler olduğunu kabul ederek gerçekleştirir. Öğretmenler, öğrenenlerin potansiyellerini ortaya çıkarabilmek için öğrencileri, meslektaşları, okul müdürleri ve veliler ile iş birliği içinde olmalıdır.

Öğretmenler, öğrencilerinin görev ve sorumluluklarının bilincinde olmasını ve bu sorumlulukları yerine getirmesini teşvik eder. Öğretmen, öğrenenin hem bireysel hem de grup çalışmalarının etkili bir şekilde oluşturulması ve uygulanmasını sağlamak için öğrenenle iş birliği yapar (Intasc, 2013):

2.1.2 İçerik (Alan Bilgisi) :

Öğretmenler, öğrenilen konuya uygun içerik sunabilmek için içerik kütüphanelerini derinlemesine bilmeli ve gerçek dünya ortamlarında bir bilgiyi öğretebilmek için ilgili içeriği kullanabilmelidir. Küreselleşen dünyada teknolojinin gelişmesiyle birlikte öğretmenler, sosyal medya ve bilgi teknolojilerini kullanarak içerikleri öğrenenlerin erişimine sunmalıdır. Öğrencilerin içeriği kullanmasına yardımcı olmak için disiplinler arası becerileri (örneğin, eleştirel düşünme, problem çözme, üreticilik, iletişim) entegre ederler. Çözümler önerir, yeni bakış açıları geliştirir ve olasılıkları göz önünde bulundururlar (Intasc, 2013).

2.1.3 Öğretim Uygulaması

Etkili öğretim uygulaması öğretmenlerin değerlendirme, planlama ve öğretim stratejilerini öğrencinin ilgisini çekecek yöntemlerle anlayarak birleştirmesini gerektirir. Öğretmenler, öğrenenlerin öğrenme kazanımlarına göre içerikleri belirler, düzenler ve değerlendirmelerini bu kazanımlara uyumlu hale getirirler (Intasc, 2013).

2.1.4 Mesleki Sorumluluk

Öğrencilerin en yüksek seviyeye ulaşmalarını sağlamak öğretmenin öncelikli hedef ve görevidir. Bunun için güvenli, üretken öğrenme ortamları oluşturur. Bu hedeflere ulaşmak için, öğretmenler sürekli çalışıp kendini yenilemelidir. Ayrıca işbirliği yoluyla yapılan uygulamaları sürekli ve düzenli inceleyerek profesyonel gelişimini sürdürür. Öğretmenler, veliler, öğrenciler, diğer öğretmenler ve okul idaresi ile sürekli iletişim halinde olmalıdır. Ve onlara çeşitli geri bildirimler vermelidir. Bu şekilde öğretmenler, etik davranmış olurlar ve eğitimsel yöntemlere olumlu katkıda bulunarak liderlik gösterirler (Intasc, 2013). Tabii ki öğrenci başarısını etkileyen tek değişken öğretmen performansı değildir. Bunun yanında öğrenci başarısı öğretmen performansının yanı sıra öğrencinin duygusal karakteri, politikalar, öğretim programları, kültürel özellikler, ders çalışma alışkanlıkları, motivasyon, aile odaklı faaliyetler, genetik faktörler ve benzeri birçok faktörden etkilenebilir (Can, 2004: 103-119).

2.1.5 Öğretmen Verimliliği

Mesleğinin genel bir tanımını yapmak gerekirse; meslek kişilerin hayatlarını devam ettirebilmek ve geçimlerini sağlayabilmek için yaptıkları bilgi, uğraş ve zaman gerektiren eylemlerin tümüdür. Öğretmenlik mesleği de bilgi birikimi, üretici güç ve emek gerektiren bir meslek türüdür. Ayrıca öğretmenlik, zor ve kendisinden çok şey beklenen bir meslektir. Bu meslekte görevli bütün öğretmenler görevleri esnasında stres yaşamakta ve olumsuz duygular içerisine girebilmektedirler. Olumsuz duygulardan çok olumlu duyguların yaşanabilmesi için öğretmenlerin yalnızca sınıfı değil aynı zamanda kendilerini de yönetebilmeleri gerekmektedir. Bunlar öğretmenin verimliliğine etki eden parametrelerden bazılarıdır.

Verimlilik; genel olarak bir şirket, organizasyon veya kişi için en az girdiyi ortaya koyarak maksimum performans ya da çıktıyı elde etmeye denir (Arslan, 2000). Eğitimde, öğretmenlerin verdiği bilgi girdi olarak düşünülecek olursa, verimlilik,

öğrencinin bilgiyi kavrayarak ve bu kavrayışı da davranışa dönüştürerek elde ettiği çıktı olarak tanımlanabilir. Yani bilginin soyut bir kavramdan çıkıp somutlaştırılması da az olan girdinin çok olan davranışa dönüştürülmesi de verimlilik olarak tanımlanabilir.

2.1.5.1 Verimli Öğretmenin Nitelikleri

Duygusal karakter, coşku, berraklık, tasarlama, motivasyon ve öğrenciyi sevmeye gibi özellikler verimli bir öğretmenin nitelikleridir.

Duygusal karakter; İyi bir öğretmenin duygusal karakteri ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Ve bu araştırmalar neticesinde pek çok sonuca ulaşılmış olup bu sonuçlar üzerinde durulmuştur. Ayrıca son yıllarda çoklu zekâ kuramı ile bireylerin birçok yeterliliğinin olduğu ortaya atılmıştır. Bu yeterliklerden birisi de duygusal zekâdır (Kılıç ve Önen, 2009). Duygusal olmak insana mahsus olan bir yetenektir. İnsan eylemlerini yönlendiren en büyük insani karakter duygu ise duygunun oluşmasına yön veren unsur da insan zekâsıdır.

İlköğretim öğrencilerinde yapılan bir çalışmada, öğrenci görüşlerine göre, daha etkili öğretme-öğrenme süreçlerinin oluşturulabilmesi için öğretmen etkililiğinin belirlenmesi gerektiği açığa çıkarılmıştır. Böylece ilköğretimde verimlilik ve kalitenin sağlanacağı tespit edilmiştir (Gökçe, 2002). Bu çalışmadaki anket sorularına bakıldığında, öğretmenlerin sınıf içerisinde ki duygularının verimliliğe etkisi olduğu görülmüştür. Anket sorularından coşku, motivasyon, berraklık (açık, net, anlaşılır olmak), tasarlamak (dersi planlamak), öğrencileri sevmek gibi öğretmen niteliklerinin öğrenci başarısında ne denli önemli olduğu açığa çıkarılmıştır.

Coşku; Öğretmen edindiği bilgi birikimini öğrencilerine aktarırken bir yandan da sosyal bir ortam olan sınıfta öğrencileriyle etkileşim halindedir. Öğrencilerin derslerde ortalama dikkat süreleri 5-15 dakika arasında olduğundan öğrencileri sürekli derse ilgili tutabilmek için öğretmenlerin enerjik, istekli ve coşkulu olması gerekmektedir. Öğrenciler de sınıfta coşku ile anlatılan derslere karşı ilgili olurlar ve olumlu tepkiler verirler.

Sınıf ortamında bir yandan düzeni sağlayıp diğer yandan iyi bir öğrenme ortamı sağlamak kolay değildir. Öğretmen düzen ve coşku arasındaki dengeyi sağlamak zorundadır. Fakat otorite öğrencilere erişebilen öğretmenler için fazla bir sorun teşkil etmemektedir. Bu durum, öğretmenlerin otoritesinin zedelendiği kaygısı oluşmasına sebep olmakta ve öğretmen sınıfta dengeyi ve otoriteyi sağlayabilmek için çok katı bir tutum

sergileyebilmekte ve robotlaşmaktadır. Bu durumun ne öğrenciye ne de öğretmene bir faydası yoktur. Ve bu durum öğretmenin performans ve verimliliğini olumsuz etkilemektedir. Psikolojik terminolojiye bakıldığında öğretmenin "bir otorite figürü" olduğu dikkat çekmektedir (Sünbül, 1996). Dersin işleniş aşamasında sınıfta kontrol sağlanması elzemdir. Yüzu gülen bir eğitimcinin ve öğrencilerin olduğu sınıfta eğitim de gülümseyen bir atmosferde gerçekleşecektir.

Berraklık; İyi bir öğretmen karşısındakine ister öğrenci ister öğretmen olsun duygularını açık, net ve anlaşılır bir şekilde ifade etmelidir. Sınıf sosyal bir ortamdır. Ve her sosyal ortamda olduğu gibi sınıfta da yanlış anlaşılmalara, kargaşaya ve istenmeyen durumlar meydana gelebilmektedir. Önemli olan istenmeyen durumlarda kişinin ne hissettiğini ve düşündüğünü karşısındakine aktarabilmesidir.

İnsan duyguları değişkendir ve insan bunları dışarı vurarak hedeflerine ulaşmaya çalışmaktadır. Sosyal ağlar bu duyguların dışarı aktarımına yardımcı olan etmenlerden biridir. Dışarı aktarılmış olan duygular bir kişiyi rahatlatabilmektedir. Sınıf ortamında öğretmenler, öfke ve kızgınlık gibi duyguları karşısındakine kırıncı olmayan bir şekilde aktarabilmektedir. Öğrenciler hem öğretmenlerinin duygularını net ve anlaşılır bir şekilde hissetmekte, hem de bu ifade şeklini özümseyebilmektedir.

Hisleri ertelemek veya bastırmak daha sonrasında birikimler sonucu istenmeyen patlamalara, iletişim sorunlarına neden olabilmektedir. İyi bir öğretmen duygu ve düşüncelerini ben dili ile karşısındakine aktarabilmelidir.

Tasarlamak; Tasarlamak bir diğer ifadeyle planlamak eğitim söz konusu olduğunda ders saatleri öncesinde öğretmenin hedef-kazanımı öğrenciye nasıl aktaracağını düşünüp bunu programa dökmesidir. İlğan (2013: 48) tarafından çeşitli çalışmalara atıfla yapılan bir özetlemede; mesleki gelişimin, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerle baş etme stratejilerini, program tasarımı, ünite planı, bütçe yönetimi, satın almalar, okul yönetimiyle baş etme ve sınıf yönetimi becerilerini içermesi gerektiği, mesleki gelişimin, karşılıklı değişim, diyalog, üreten işbirlikçi girişimler, şeklinde tasarlanmaya ihtiyacı olduğu, meslekte yeni olan öğretmenlerin, duygusal destek, öğretim stratejileri desteği, kaynaklara nereden ulaşılacağına ilişkin bilgi, sınıf yönetimi ve velilerle nasıl işbirliği yapılacağı konularında desteğe ihtiyaçları olduğu belirtilmiştir.

Öğretmenlerin görevi sadece ders anlatmak değildir. Aynı zamanda verdikleri bu derslerle ilgili ön çalışmalar yaparak öğrencilerin karşısına konulara vakıf bir şekilde çıkmalıdır. Diğer bir tasarlama ise resmi yönden ders anlatımının esas konusu ders planı hazırlamaktır. Eğitimde hazırlanan ders planları okul idaresinin onayına sunulur, onay sonunda dersler bu plana göre işlenir. Derse planlarını tasarlamadan çıkan eğitimciler verdikleri konuları yüzeysel olarak aktarır mesleklerinde başarılı olamamaktadırlar.

Artık günümüzde ders plan ve programları bilişimsel ortamda ve sanal ağlardaki öğretmenlerin sanki büyük bir zümre halindeymiş gibi dersleri bir programda birleştirmesi ile mümkün olmaktadır.

Tasarlayıcı olan öğretmen, öğrencileri hem sıkılmaktan korur hem de derse aktif olarak katılmalarını sağlar. Etkili öğretmen bir ders boyunca aynı yöntemi kullanmaz. Öğrencilerin istenen davranışlarını pekiştirmek ve övmek için değişik yöntemler tasarlamaktadır.

Motive etmek; Motivasyon kişilerin davranışlarında önemli parametrelerden biridir. Davranışların sebeplerini bilmek, davranışın arkasındaki isteği ve amacı bilmek motivasyonu arttırmaktadır. Hedeflere ulaşmak için bu istek ve ihtiyaçların karşılanması gerekmektedir. Motivasyonun sağlanmasında çalışanların davranışlarını ve bunların nedenlerini bilmek gerekir. Her davranışın arkasında bir istek ve önünde ise bir amaç bulunmaktadır. Amaçlara ulaşmak için bireyin gereksinimlerinin giderilmesi gerekmektedir (Ada vd., 2013).

Motive olmak veya motive edilmek insanların ister toplumsal, isterse bireysel yaşamlarında gerek iş hayatında gerekse eğitim hayatında çok önemli bir etkidir. Tekdüze bir yaşam insanlarda bıkkınlığa sebep olacağından verimsel olarak başarısız olacaktır. Ancak motive olmuş bir öğrenci veya öğretmen eğitim hayatının arenası olan sınıfta daha başarılı olabilmektedir. Ayrıca bir öğrencinin kendini ortaya koyabilmesi için olumlu bir duygusal ortama, cesaretlendirilmeye, heyecan duymaya ihtiyacı vardır. Öğretmenler, tüm öğrencilerine mutlaka başarı duygusunu tattırmalıdır. Onların yapamayacaklarından çok yapabileceklerine odaklanmalıdır. Yaptıklarına mutlaka olumlu geribildirimler vermelidir. En küçük bir başarısını bile görmezden gelmemeli, hatta arkadaşlarının da görmesini sağlamalıdır.

Öğrencileri Sevmek; Öğrencilerin öğretmenle sevgi bağı kurması derse katılma isteklerini artırmaktadır. Bu avantajla sınıf ortamına katılan öğretmen zaman zaman sevgisini aktararak öğrencilerini derse heveslendirmektedir. Kısaca iyi bir öğretmen sevecen olmalı tüm öğrencileri koşulsuz sevmelidir. Öncelikle işini çok sevmeli ve öğrenciler arasında her ne şekilde olursa olsun ayırım yapmadan eşit davranabilmelidir. Öğretmen sadece bilgi yönünden değil öğrencilerinin kalbine girerek onların rol modeli olmalıdır. Ayrıca öğretmenin teknolojik gelişmelere adaptasyonu ve teknolojik gelişmeleri kullanması da öğretmen verimliliğini etkilemektedir. Metin (2018) tarafından 610 öğretmene eğitimde teknoloji kullanımına dair anket yapılmıştır. Öğretmenlere teknoloji kullanımıyla ilgili eğitim verilmiştir. Söz konusu çalışmada öğretmenlerin teknoloji kullanımıyla ilgili verilen hizmet içi eğitimde memnuniyet derecesini belirlemek, hizmet içi eğitimden edindikleri bilgilerin neler olduğunu bulmak onların bu hizmet içi eğitimde edindikleri bilgileri derslerinde nasıl kullanabileceklerine dair fikirlerini almak amaçlanmış, çalışmaya katılan 610 öğretmenin %74.13'ü verilen eğitimden memnun olarak ayrılmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu mezun oldukları üniversitelerde yeterli teknoloji bilgisine sahip olmadan mezun oldukları görülmüştür. Aynı zamanda öğretmenler Microsoft, Onenote, Sway uygulamalarıyla tanışmışlardır. Öğretmenler okullardaki teknik alt yapının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmanın bir başka sonucu ise öğretmenlerin bir kısmının teknolojinin derste kullanımının zorunluymuş gibi algılanmasından rahatsız olduklarıdır.

2.2 Öğretmenlerin Sosyal Ağ Kullanımı

Sosyal ağlar sayesinde dünyada insanlar için artık yeni bir iletişim dönemi ortaya çıkmıştır. Böylece sosyal ağların kullanımları ile dijital ortamdaki verileri okuyup yazarak çeşitli fikirler ve değişiklikler, daha önceki çağlara göre hızla yayılıp kabul görmektedir. Sosyal medya çok kolay erişilebilir oluşu, sürekli güncellenmesi bakımından önemli bir platformdur. Bireyler sosyal medyaya fikirlerini yazabilmekte, eğitici fotoğraf ve videolar paylaşabilmektedir. Çok geniş bilgi ve materyal yelpazesine sahip sosyal medya eğitim-öğretim deneyimlerini zenginleştirmek amacıyla da etkili bir şekilde kullanılabilir. Ayrıca sosyal medya eğitim-öğretim süreçlerine kolayca entegre edilebilmektedir (Öztürk ve Talas, 2015). Eğitimsel açıdan değerlendirildiğinde sosyal ağlar; okul geliştirme, fırsat arttırma, kaynak paylaşma gibi faydalara sahiptir (Muijs, 2010 Aktaran: Özmen, vd., 2011).

Sosyal ağlar esnek yapısı, kullanıcı dostu olması sebebiyle geleneksel öğretim yönetim sistemlerine göre daha kolaydır. Çoğu eğitimci basit birkaç adım takip ederek topluluk oluşturabilmekte, hızlı iletişim ve dönütler alabilmektedir. Bu fonksiyonları dışında harmanlanmış, zengin içerikler sunması, değerlendirmeyi kolaylaştırmasından dolayı eğitimde kullanılmaktadır (Jones vd., 2010 Aktaran: Özmen vd., 2011).

Günümüzde sosyal medya kullanımı oldukça yaygındır. Ancak sosyal medya kullanmanın birtakım dezavantajlarının olduğu da gözden kaçırılmamalıdır. Bunlardan bir tanesi verilerin hızlı bir şekilde yayılması, takibinin ve kontrolünün zorlaşmasıdır. Günümüzde insanlar yüz yüze iletişim yerine Facebook, Instagram, Twitter gibi pek çok sosyal ağ sitesinde sohbet etmeyi ve paylaşımda bulunmayı tercih etmektedir. Bu da insanları sosyalleştirmek yerine asosyalleştirebilmektedir. Kullanıcılarına pek çok imkân sağlayan bu sosyal ağlar insanların saatlerce internette vakit geçirmesine neden olabilmektedir. Çevrimiçi yani canlı olarak sosyal ağlardaki kullanıcılar genellikle gerçek kimlikleri ile bu sosyal ağların içinde bulunmaktadır.

2.2.1 Eğitimcilerin Sosyal Ağları Kullanım Amacı

Sosyal medya araçlarının eğitim-öğretime katkı sağlaması ve geliştirilmesine yönelik pek çok özelliği bulunmaktadır. Sosyal medya eğitim-öğretim süreçlerinde öğrenci ve öğretmenler arasındaki iletişimi güçlendirmek, öğrenciler arasındaki işbirliğine dayalı öğretimi arttırmak amaçlı kullanılabilir. Sosyal medyada metin, ses, video gibi materyaller sayesinde öğrencilerin birden fazla duyu organına hitap edebilme olasılığı artmaktadır. Ayrıca sosyal ağlar öğretmenlerin öğretim ve değerlendirme sürecine destek olması gibi imkanları da sağlamaktadır.

Ankara Meslek Yüksek Okulunda ve Gazi Üniversitesinde bulunan 60 öğrenciyle yapılan bir çalışmada eğitim süreçlerinde sosyal ağların kullanımı değerlendirilmiştir. Bu çalışmada 60 öğrenciye bir dönem boyunca sosyal medya tabanlı öğrenim desteği verilerek öğrencilerin görüşlerine göre bu desteğin etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda öğrenimde sosyal medya ile sağlanan desteğin eğitimi kolaylaştırmak ve süreçleri geliştirme açısından etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin görüşlerine bakıldığında ise büyük bir bölümü sosyal medya kullanımının eğitim süreçlerinde faydalı ve kolay olduğunu, başarılarını arttırdığını belirtmektedir. Ayrıca öğrenciler konularla ilgili sosyal medya gruplarından yardım alabilmektedir. Öğrenciler öğrenim süreçlerinde sosyal

medyayı kullanmaktan hoşlanmaktadır. Sosyal medya kullanımı eğitim süreçleri için her öğretim yılında artış göstermektedir (Toğay vd., 2013).

Menteşe'nin (2013) çalışmasında öğretmen ve okul yöneticileri ile sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanılması konusunda;

- Verilen eğitimin seviyesini yükselteceği,
- Öğrencilerin derse olan ilgisini arttıracak,
- Öğrencilerin akranları ve sınıf arkadaşlarıyla olan iletişimini arttıracak,
- Öğrencilerin öğretmenleriyle olan iletişimini zayıflatmayacak,
- Sınav, proje ve değerlendirme uygulamalarında öğrencilerin daha hızlı dönüt almasını sağlayacak,
- Öğretmenin sınıf içerisindeki öğretici rolünü olumsuz etkilemeyecek,
- Öğrencinin okul ile bağını güçlendirecek,
- Öğrencinin akademik başarısını olumsuz etkilemeyecek,
- İletişim becerilerini geliştirecek,
- Ders materyallerini çeşitlendirecek,
- Materyallere erişimi hızlandıracak ve kolaylaştıracak,
- Öğrencilerin bakış açısını genişletecek,
- Geleneksel öğretim yöntemlerinin zamanla yerini alacak görüşlerine katılmaktadırlar.

Buna karşılık öğretmen ve okul yöneticileri sosyal ağların her ders ve her öğrenci için kullanılamayacak, motivasyonu yüksek olan öğrencilerde etkili olabileceği, düşüncelerine sahiptirler (Menteşe, 2013).

Sosyal ağlar eğitim-öğretim sürecinde öğrencilerin, öğretmenlerin ve okulun farklı ihtiyaçlarına cevap verebilmekte, öğrenci-öğrenci, öğrenci-içerik ve öğretmen öğrenci etkileşimini arttırmaktadır (Kara, İlk ve Kokoç, 2011).

Sosyal medya ağları artık her kesim ve her yaşta kullanıcı yelpazesine hitap etmektedir. Artık sosyal ağlar eğitim amaçlı olarak sadece okullar için düşünülmemeli, insan hayatının her sürecinde çeşitli öğrenme teknikleri ile kişiye neler kazandırabileceği ve kişinin neler yapabileceğinin irdelenmesi gerekir. Sosyal medya sitelerinin genel amaçlı kullanımı bilgisinin formal olduğu kadar informal şekilde de kullanacak olanlara rehberlik etmesi gerekir. Kullanıcıları sınırlamak gerekmeyecek şekilde sınır gözetmeksizin yapılan bir

çalışmada sosyal medya ağlarının kullanım amaçlarına dair bir ölçü aracı geliştirmesi çalışması yapılması gerekir. Teknolojinin hızının baş döndürücü bir seviyeye ulaştığı günümüzde toplum ve teknoloji birbirleriyle bütünleşmişlerdir. Bu yüzden toplumsal olarak ölçeğin sürekli değişken olması da kaçınılmazdır. Aksi halde günümüz şartlarında belirlenen bir ölçeksel kavram geçerliliğini kısa sürede yitirecektir. Bunun en basit örneği kullanılan sosyal medya ağlarının zamansal süreçte nasıl değiştikleri ve farklı versiyonlarla kendilerini, ara yüzlerini nasıl farklılaştırdıkları görülerek ölçülebilir. Bunu kullanıcıların isteklerine uygun olarak ve zamanla oluşan kullanıcı ihtiyaçlarını göz önüne alarak yaptıkları ileri sürülebilir. Bu nedenle güncel sosyal ağların kullanım amaçları ölçeğine gereksinim olduğu ileri sürülebilir.

2.2.2 Eğitimcilerin Sosyal Ağları Kullanım Sıklığı

Günümüzde sosyal medya öğretmenler tarafından oldukça aktif bir şekilde kullanılmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin çeşitli gruplar kurarak velilerle direkt iletişime geçebildiği devamsızlık, ders katılım, etkinlik vb. gibi çalışmalara hazırlıklı gelmeleri sağlandığını gözlenmektedir.

Yine eğitimciler, sosyal medya platformlarından özellikle Facebook Twitter, Foursquare, WhatsApp ve Instagram gibi platformları kullanmaktadır. Bu platformlarda kendi ilgi ya da talepleri doğrultusunda gruplar oluşturabilmekte ya da var olan bir gruba katılmaktadırlar. Bu sosyal ağlar sayesinde meslektaşlarının eğitimde hangi öğretim yöntem ve tekniğini kullandığını öğrenebilmekte ve dilerse kendi dersine uyarlayabilmektedir.

2.2.3 Sosyal Ağ Kullanımının Olumlu Veya Olumsuz Etkilerinin İrdelenmesi

2.2.3.1 Sosyal Ağ Kullanımının Olumlu Etkileri

Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte akıllı cihazlar evimizin her köşesine girmiştir. Televizyonlar bile internet ve sosyal medya kullanımını destekler hale gelmiştir. Artık akıllı telefonlar geniş bir kitle tarafından kullanılmaktadır. Arama teknolojileri Google, Yandex gibi arama motorlarının gelişmesi sayesinde birçok bilgiye hızlı bir şekilde erişilebilmektedir. Her yaştan ve her meslekten kullanıcılar işleriyle ilgili karşılaştıkları problemleri arama yöntemiyle kısa bir sürede çözmektedirler (Hargreaves, 2002). İnternet ağının bu kadar genişlemesi ve kişilerin bu teknolojiye ulaşmasının kolay olması sebebiyle

eğitimsel açıdan faydalı yönlerinin de araştırmalarına başlanmıştır. Bu kapsamda FATİH projesi ile akıllı tahtalara ve tabletlere erişim ülkenin birçok bölgesinde sağlanmıştır. Bu proje kapsamında dersin belli bölümlerinde birden fazla duyu organına hitap eden teknolojik araçlar kullanılarak öğrencilerin hem yaparak yaşayarak öğrenmesi, hem de kalıcı ve etkili öğrenmeleri desteklenmeye çalışılmıştır.

Eğitim Bilişim Ağı gibi alt yapılar kurularak etkileşimli içeriklere öğrencilerin ulaşması sağlanmıştır. Bu içerikler bir müfredat aracılığıyla öğrenciler tarafından takip edilebilmekte, ders içindeki etkinlikler veri olarak saklanmaktadır. İlerleyen süreçte öğrencinin başarı ve kapasitesine göre sisteme geri bildirimler verilecek ve öğrenciye özel bireysel eğitim programları internet üzerinden oluşturulabilecektir. Sadece Eğitim Bilişim Ağı değil ülkemizde ve dünyada etkili öğretimi destekleyecek birçok materyal ve platform oluşturulmaktadır.

Sosyal ağlar ise kişilere aynı meslek grubundan kullanıcılarla etkileşime girebilme imkanı sunmakta, birbirinden farklı mekanlarda ulaşılan başarılar kullanıcılar arasında paylaşılmaktadır. Bu da mesleki yeterlik açısından kişiyi sürekli geliştirebilmektedir. Öğrenciler açısından bakıldığında aramak zorunda kalmadan WhatsApp gibi bir sosyal ağ üzerinden öğretmene ulaşmak daha kolaydır. Eğitimciye hızlı erişim okul sonrasında öğrencinin eğitim ortamından kopmamasını sağlamaktadır. Günümüzde birçok öğrenci akıllı telefon taşımakta ve sosyal medyayı aktif bir şekilde kullanmaktadır. Öğrenciler harcadığı bu vakti daha verimli hale getirebilirler. Arkadaşları ile sosyal ağlar üzerinden proje grupları oluşturabilir, böylece fikir alışverişinde bulunabilirler (Roebuck, Siha ve Bell, 2013). Örneğin Facebook, öğrencilerin kendi aralarında web üzerinden etkileşimlerini sağlamaktadır. Öğreticiler ise öğrencilerle belge, etkinlik, ödev paylaşımını yapabilmektedir. Öğrenciler öğretmenlerine akıllarına takılan konularda soru sormak amacıyla ulaşabilmektedirler. Kendi aralarında ise ödevlerde ve grup projelerinde iş birliği sağlayabilmektedirler. Bazı sosyal ağlar alt yapılarında bulunan ağ kurma, sosyal iletişim ve farklı ilgi alanlarındaki öğrencileri bir araya toplayabilmesiyle fiziksel ortama bağlı geleneksel eğitime bir alternatif olmaktadır. Öğreticiler tarafında ise öğrenme grupları ile aktif öğrenmenin teşvik edilmesi için sosyal ağların kullanımı ve çevrimiçi öğrenme etkinliği araştırılmalıdır (Ekici, Kıyıcı, 2012:159).

2.2.3.2 Sosyal Ağ Kullanımının Olumsuz Etkileri

Sanal ortamdaki sosyal medya kullanıcıları yaptıkları iletişimle, iletişim kavramını her türlü değişikliğe uğratmışlardır. Böylece sosyal medya kullanıcılarının birbirleri ile yaptıkları iletişim ve bilgi paylaşımı olumlu veya olumsuz yönde etkilenmiştir. İnsanlar arasındaki bu tür sanal iletişim ağı, kullanıcıları kimi zaman olumlu kimi zaman olumsuz etkileyebilmektedir. Olumsuz etkilerinden bazıları şunlardır:

İnsanlar Üründür : Statista'ya göre 2016 yılında sosyal ağların reklam gelirinin 33 milyar doları aşacağı bildirilmiştir. Sosyal ağlar, ücretsiz olmasına rağmen yüklü gelir miktarlarına sahiptirler. Bunun sebebi sosyal medya kullanıcılarının kullandıkları sosyal medya tarafından bilgilerinin ürünleştirilmesidir (Chu, 2011: 30-44). Ayrıca sosyal medyada dolaşırken kullanıcının bıraktığı izlerden ürün önerilmesi, hizmet önerilmesi gibi yollarla kişinin ilgileri üzerinden pazarlama yapılmaktadır. Sosyal ağlar, kullanıcıların profillerine göre reklam önerileri oluşturmaktadır. Örneğin: Netflix gelirinin büyük bir kısmını önerme yöntemiyle elde etmektedir

Azalan Gizlilik : Sosyal ağların gelişmesiyle birlikte ve mobil teknolojilerin hayatımızın bir parçası haline gelmesiyle kişilerin bilgi güvenliği azalmıştır. Facebook, Instagram gibi sitelerin varsayılan güvenlik ayarı herkese açık şekilde profilin görüntülenebileceği şeklindedir. Halbuki sosyal mühendislik yöntemi ile yapılabilecek çeşitli saldırılara karşı bu ayarların gizli modunda olması gerekmektedir. Yapılan saldırılarla kişilerin kimlik bilgileri gibi mahrem bilgilerine ulaşabilmektedir (Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran 2010). Geçtiğimiz senelerde bir kişinin açık Facebook profili üzerinden tatile gideceğini anlayan hırsızlar kişinin paylaştığı adres bilgisine giderek kolay bir şekilde evi soymuşlardır.

Android ve Ios işletim sistemine sahip telefonlarda ise durum daha vahimdir. Kullanıcılar bir uygulamayı indirebilmek için birçok erişim iznini kabul etmektedir. Fakat hangi izinleri verdiğini dahi bilmemektedir. Uygulamalar, çoğunlukla kişinin mahrem bilgisine erişilebilecek dosya erişimi, mikrofon ve kamera erişimi istemektedir. Bu da mobilde güvenliği çok alt seviyelere indirmektedir. İşletim sistemlerinde ise bulunan açıklara geliştirilen yamaların kullanıcı tarafından güncel tutulması ve gerekli güvenlik ayarlarının kullanıcı tarafından yapılması beklenmektedir. Teknoloji okur yazarlığının dünyada henüz orta seviyelere ulaşmadığını göz önünde bulundurursak kişilerin ne kadar büyük bir tehdit altında oldukları görülebilecektir.

Sihhi Problemler : Sosyal medya kullanımı 2 saatten fazla ise sağlık problemleri ortaya çıkabilmektedir. İnsanlar ellerindeki telefonlardan sürekli kim ne yapmış, kim nereye gitmiş gibi bilgileri takip etmek için arkadaşlarını izlemektedir. Bu şekilde bilinçsiz bir kullanımda kişinin sağlığı negatif yönde etkilenmektedir (Luxton, June ve Fairall, 2012). Ayrıca genç kullanıcılarda zararlı alışkanlıklara özenme gibi olumsuz durumlar ortaya çıkabilmektedir. Sürekli başkalarını takip etme, sanal dünyada oluşturulan suni mutlulukları kıskanma bunun üzerine depresyona girme gibi durumlar ortaya çıkabilmektedir. Kişiler başarısızlık hissi ile intihara bile kalkışabilmektedirler.

Soyutlanma : Kişiler sosyal ağlar aracılığıyla bir araya gelebilmektedir. Sosyal medya üzerinden kişi, onlarca arkadaşına sahip olabilmektedir. Bu durum her ne kadar sosyal ağların kişileri sosyalleştirdiği varsayımını desteklese de bilimsel çalışmalar, fazla sosyal medya ve internet kullanımının kişilerin bulunduğu ortamdaki soyutlanmasına sebep olduğunu ortaya koymuştur. Bu durumun bir sonucu olarak kişide duygusal boşluk oluşabilmekte, psikolojik ve fiziksel sıkıntılar baş gösterebilmektedir. Sosyal olarak soyutlanmış bireylerde stres ve depresyon yüksek oranlarda görölmektedir (Wang, Chen ve Liang 2011).

Diğer Problemler: Sosyal medya kullanan kişilerin yaşayabileceği diğer problemleri řu şekilde sıralayabiliriz:

- Dilin yanlış kullanımı,
- Saptırılmış bilgilerin aslı olmadan yayılması,
- Çocukların yanlış yönlendirilmesi ve olumsuz olaylara maruz kalması,
- Bazı yanlış kanaat oluşturacak sözler kullanılması ve geri alınmaması,
- Sanal ortamda ikinci şahısların zorba davranışlara maruz kalması.

Gelişen teknolojiyle teknoloji kullanımı tüm insanlarla birlikte öğretmenler için de adeta bir zorunluluk haline gelmiştir. Öyle ki, teknoloji eğitim-öğretim alanına da girip öğretmen performansını etkileyebilmektedir.

3. BÖLÜM

ÖĞRETMEN PERFORMANSI VE SOSYAL MEDYA KULLANIMINA İLİŞKİN ARAŞTIRMA

3.1 Araştırmanın Konusu, Amacı ve Önemi

Bu çalışma Aksaray genelindeki ilk ve orta dereceli okullarda Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki öğretmenlerin, internet ve sosyal medya kullanımının öğretmen performansında etkili olup olmadığını tespit etmek amaçlanarak gerçekleştirilmiştir. Bu kısımda araştırma varsayımlarına, araştırma sınırlılıklarına, araştırmanın hipotezine, araştırma evren ve örneklemesine, veri toplama araçlarına, verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir.

3.2 Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Sosyal ortamda yapılan bu ankete katılanlardan toplanan verilerde samimi olmalarını rica eden bir yazı sunulmuş, katılımcıların da bu anket formundaki sorulara anlayarak, doğru cevaplar verdikleri varsayılmıştır. Ayrıca anket yüz yüze değil internet ortamında gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanma süresinde tüm branş öğretmenlerine belli kotalar çerçevesinde ulaşılamamıştır. Yapılan araştırmada örneklem istatistik analizler için genel olarak yeterli görülmekle birlikte, tüm öğretmenler açısından genellenebilir olma iddiasında değildir.

3.3 Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmada öğretmen performansı ve sosyal medya kullanımı arasında bir ilişki olup olmadığı sorusuna cevap aranmaktadır. Ayrıca sosyal medya boyutları ile çeşitli demografik özellikler (yaş ve cinsiyet) arasında bir ilişki olup olmadığına da bakılmıştır.

Günümüzde sosyal iletişim ağlarının her alanda olduğu gibi öğretmenler ve öğrenciler arasındaki iletişimde de yaygın kullanıldığı bir gerçeklik olarak kolaylıkla

gözlemlenmektedir. Söz konusu iletişimin öğretmenlerin ders işleme, planlama ve öğrencilerin katılımını sağlama gibi alanlarda öğretmen performansına etki edeceği düşünülmektedir. Eğitim alanında akademik çalışmalar da yapılmıştır, mesela Ekici ve Kıyıcı'nın (2012) yaptıkları çalışmada Facebook'un öğrencilere, öğrencileriyle ödevler, etkinlikler ve kaynakların paylaşımı gibi konularda iletişim kurma olanağı sağladığı ve hızlı dönüt verilebildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bilgiler ışığında sosyal medya ile öğretmen performansı arasında genel olarak bir ilişkinin olabileceği düşünülmektedir. Söz konusu ilişkiyi belirlemek amacıyla aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir:

Hipotez 1: Öğretmen performansına ilişkin çeşitli alt boyutlar ile sosyal medya kullanımının çeşitli boyutları arasında bir ilişki vardır.

Yine, öğretmen performansı ile sosyal medya ve kapsamındaki çeşitli sosyal ağların kullanımı sürecinde çeşitli demografik faktörlerin de etkili olabileceği gözlenmektedir. Ayrıca bazı akademik çalışmalarda, mesela Eren'in (2014) yaptığı bir çalışmada kız ve erkek öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Erkeklerin kızlara göre sosyal medyayı etkileşim amaçlı kullanmayı daha çok tercih ettikleri görülürken, kız öğrencilerin ise ders hazırlığı amaçlı sosyal medyayı daha çok kullandıkları görülmüştür. Nielsen medyanın 2011'de yapmış olduğu araştırmaya göre sosyal ağlara en fazla giriş yapan yaş grubu 18-34 yaş arası kullanıcılar olurken, onları takip eden yaş grubu ise 35-49 yaş arası kullanıcılar olmuştur (Nielsen, 2011 Aktaran: İşlek, 2012). Bu çerçevede elimizdeki veriler kapsamında Cinsiyet ve Yaş bağımsız değişkenlerinin gerek öğretmen performansı, gerekse sosyal ağ kullanım özellikleri üzerinde etkili olabileceği düşünülerek aşağıdaki hipotezler (Hipotez 2, 3,4,5 ve 6) oluşturulmuştur:

Hipotez 2a: Öğretmenlerin internet kullanma amaçları cinsiyete göre farklılaşmaktadır

Hipotez 2b: Öğretmenlerin internet kullanma amaçları yaşa göre farklılaşmaktadır

Hipotez 3a: Öğretmenlerin çeşitli sosyal medya araçlarını kullanma düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmaktadır

Hipotez 3b: Öğretmenlerin çeşitli sosyal medya araçlarını kullanma düzeyleri öğretmen yaşına göre farklılaşmaktadır

Hipotez 4a: Öğretmenlerin çeşitli sosyal ağlara katılma amaçları öğretmen cinsiyetine göre farklılaşmaktadır

Hipotez 4b: Öğretmenlerin çeşitli sosyal ağlara katılma amaçları öğretmen yaşına göre farklılaşmaktadır

Hipotez 5: Cinsiyet ve yaş öğretmen performansına ilişkin boyutlar üzerinde etkilidir

Hipotez 6: Cinsiyet ve yaş öğretmenlerin sosyal ağ kullanımına ilişkin boyutlar üzerinde etkilidir

Bu hipotezlerin testlerinde, bağımlı değişken olarak belirlenecek alt boyutlar arasında ilişki ve düzeyi Korelasyon katsayıları, diğer hipotezlerde demografik değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkileri çeşitli ön koşulların sağlanması dikkate alınarak MANOVA, ANOVA, bağımsız örneklem T ve Mann Whitney U testleri kullanılmıştır.

3.4 Evren ve Örneklem

Evren, araştırma kapsamında bilgi edinmek amacıyla bilgi kaynağının bütünü oluşturulmaktadır (Güven, 2006: 139 Aktaran: Erdem:2019). Bu araştırmanın ana kümesini 2018-2019 eğitim öğretim yılında Aksaray ilinde; anaokulu, ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan 5977 öğretmenden oluşmaktadır. Çalışma sanal ortamda Google formlar vasıtasıyla gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık 950 öğretmene e-posta ve sosyal ağlar aracılığıyla iletilen linklerden geriye dönüşler belli bir rakamın üstüne çıkana kadar cevaplar kabul edilmiştir. Araştırma ölçeğinde kullanılan Performans ölçeğinin madde sayısı 23 ve Sosyal ağa ilişkin ölçeğin madde sayısı 20 olduğundan, ifade sayısının yaklaşık 10 katı civarında bir değer dikkate alınarak, zaman kısıtı da dikkate alınarak, çevrimiçi dönüş yapan 405 öğretmenden oluşan örneklemin istatistik analiz için yeterli olduğu değerlendirilmiştir. Örnekleme uygun ve gönüllü olan katılımcıları seçerek dâhil edilen Kolayda Örnekleme yoluyla gerçekleştirilmiştir (Ata, 2016).

3.5 Veri Toplama Araçları

Anket formu hazırlanırken öncelikle konuya ilişkin bir literatür taraması yapılmıştır. Performans değerlendirme ölçek sorularının hazırlanmasında Milli Eğitim Bakanlığı öğretmen performans değerlendirme anketinin soruları kullanılmıştır [URL-2]. Sosyal medyaya ilişkin ölçekler ise Yağmurlu (2011) ve Vural, Bat (2010) tarafından kullanılan çalışmalardan alınmıştır. Anket formu cevaplayanlara ilişkin sosyo-demografik özellikler, sosyal medya ve öğretmen performansına ilişkin sorular olmak üzere 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenlerin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin sorular

bulunmaktadır. Bu sorularla öğretmenlerden yaş, cinsiyet, çalışma süresi, branş gibi bilgiler edinilmeye çalışılmıştır.

İkinci bölümde öğretmenin performansına ilişkin 23 yargı ifadesi içeren bir ölçek bulunmaktadır. Bu kısımda öğretmenin niteliği ve öğretmenin işbirliğini ölçmeye yönelik sorular bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise sosyal medyaya ilişkin 20 yargı ifadesinden oluşan sorular bulunmaktadır. Burada öğretmenlerin paylaşım, fayda, iletişim ve sosyal medyanın olumsuz etkilerine yönelik sorulara yer verilmiştir.

Ölçek Soruları; öğretmen performanslarına ve sosyal medyaya ilişkin sorularda daha önce kullanıldığı belirtilen ölçeklerde her biri “1: kesinlikle katılmıyorum ile 5: kesinlikle katılıyorum” ifadelerini içeren maddeler kullanılmıştır.

Günümüzdeki ve 5 yıl önceki sosyal medya kullanımına ilişkin 4'er soruya öğretmenlerden 1 ile 10 puan arasında değerlendirme yapmaları istenmiştir. Öğretmenlerden interneti genel olarak hangi amaçla kullandıklarına ve sosyal ağlara niçin katıldıklarına dair soru maddelerini 1 ile 10 puan arasında değerlendirmeleri istenmiştir.

Ankette öğretmenlerden çeşitli sosyal medya hesaplarını ne derecede kullandıklarına ilişkin 3 soru yöneltilmiş, öğretmenlerin bu sorulara vermiş oldukları yanıtlar nominal ölçekle (evet-hayır) belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca Sosyal medyanın öğretmenler üzerinde bırakmış olduğu olumsuz etkilerin ölçümü amacıyla da 5 soru sorulmuştur. Sorular Nominal ölçekle (evet-hayır) oluşturulmuştur.

Sorular internet üzerinden zorunlu olarak cevaplandığından eksik veri bulunmamaktadır.

3.6 Bulgular ve Değerlendirme

3.6.1 Demografik Yapı

Bu bölümde öğretmenlerin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin sorular bulunmaktadır. Bu sorularla öğretmenlerden yaş, cinsiyet, çalışma süresi, branşı gibi bilgileri edinilmeye çalışılmıştır.

Tablo 1 Ankete Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Erkek	193	47.7
Kadın	212	52.3
Toplam	405	100.0

Aksaray genelinde yapılan araştırmada, MEB bünyesinde çalışan 405 öğretmen araştırmaya katılmıştır. Araştırmaya katılanların 193'ü (% 47.7) erkek iken 212'si (52.3) kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2 Ankete Katılan Çalışanların Yaş Dağılımı

Yaş Aralığı	Frekans	Yüzde
21-30	176	43.5
31-40	188	46.4
41-50	33	8.1
51 ve üzeri	8	2.0
Toplam	405	100.0

Çalışmanın bundan sonraki kısmında 51 yaş ve üzeri öğretmen sayısı 8 olduğu için analizlerde söz konusu grup 41-50 yaş grubu ile birleştirilmiş ve 3 grupla analize devam edilmiştir. Ankete katılan öğretmenlerden %43.5'i (176 kişi) 21-30 yaş aralığındadır. Ankete katılan öğretmenlerin %46.4'ü (188 kişi) ise 31-40 yaş aralığındadır. Ankete en az katılan öğretmen grubu ise %2 (8) ile 51 yaş ve üzerinde olan öğretmenlerdir.

Tablo 3 Ankete Katılan Öğretmenlerin Genel Çalışma Süreleri

Çalışma Süresi	Frekans	Yüzde
1 yıl ve daha az	28	6.9
1-5 yıl	149	36.8
6-10 yıl	132	32.6
11-15 yıl	54	13.3
16-20 yıl	23	5.7
21 yıl ve daha fazla	19	4.7
Toplam	405	100.0

Yapılan anket çalışmasında elde edilen bir başka bulgu ise; ankete katılanların genel çalışma süresidir. Ankete katılan öğretmenlerden %36.8'i (149 kişi) 1-5 yıl arasında çalışan en büyük öğretmen grubunu oluşturmaktadır. Bunu %32.6 (132 kişi) ile 6-10 yıl arası çalışan öğretmen grubu oluşturmaktadır. Ankete katılan en küçük grup ise %4.7 (19 kişi) ile 21 yıl ve daha fazla süredir çalışan öğretmenlerdir.

Tablo 4 Öğretmenlerin Branşları

Öğretmen Branşları	Frekans	Yüzde
Türkçe (Edebiyat)	38	9.4
Matematik	49	12.1
Fen Bilgisi (Fizik, Kimya, Biyoloji)	31	7.7
Sosyal Bilgiler (İnkılap Tarihi, Coğrafya, Vatandaşlık)	23	5.7
Yabancı Dil (İngilizce, Almanca, Fransızca)	39	9.6
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	11	2.7
Bilişim Teknolojileri	70	17.3
Görsel Sanatlar	20	4.9
Müzik	11	2.7
Beden Eğitimi	18	4.4
Felsefe Grubu	3	0.7

Rehberlik	16	4
Teknoloji Tasarım	10	2.5
Diğer (sınıf, okul öncesi...)	69	17
Toplam	405	100.0

Tablo 4 incelendiğinde ankete en fazla katılan öğretmen grubu Bilişim Teknolojileri (70) branşı olmuştur. Ankete Matematik branşından 49, Yabancı Dil branşından 39, Türkçe branşından 38, Fen Bilimleri branşından 31, Sosyal Bilgiler branşından 23, Görsel Sanatlar branşından 20, Beden Eğitimi branşından 18, Rehberlik branşından 16, Din Kültürü ve Müzik branşlarından 11, Teknoloji Tasarım branşından 10 öğretmen katılmıştır. Ankete en az katılan öğretmen grubunun branşı ise Felsefedir (3).

Tablo 5 Günlük İnternet Kullanımı

Süre	Frekans	Yüzde
1 saatten az	43	10.6
1-3 saat arası	231	57.0
3-5 saat arası	94	23.2
5 saatten fazla	37	9.1
Toplam	405	100.0

Ankete katılan öğretmenlere günün yaklaşık kaç saatini internet başında geçirdikleri sorusunun cevapları incelendiğinde; ankete katılan 405 öğretmenlerden 43 öğretmenin (%10.6) interneti 1 saatten daha az kullandığı, 231 öğretmenin (%57si) 1-3 saat arası interneti kullandığı, 94 öğretmenin (%23.2) 3-5 saat arası interneti kullandığı, 37 öğretmenin (%9.1) ise 5 saatten daha fazla internette vakit geçirdiği verisi elde edilmiştir.

Tablo 6 İnternet Kullanım Amaçları

Kullanım Amaçları	Frekans	Ortalama
Bilgi Edinme	405	7.64
Bilgi Alışverişi	405	6.95
Alışveriş/Bankacılık	405	6.55
Sosyal Medyayı Takip	405	6.36
Eğlence	405	5.10
Oyun Oynama	405	3.78

Tablo 6 da ankete katılan 405 öğretmene interneti daha çok hangi amaçla kullandıkları sorulmuş olup ankete katılan öğretmenlerden bu bölümde yer alan soruları *1 (en düşük) ile 10 (en yüksek)* arası puanlamaları istenmiştir. Ankete katılan öğretmenler interneti daha çok bilgi edinme (7.64) ve bilgi alışverişi (6.95) amacıyla kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunların yanı sıra alışveriş, bankacılık işleri, sosyal medyayı takip etmek için kullanan öğretmenlerin oranının da oldukça yüksek olduğunu görülmüştür. Anket sonuçlarına bakıldığında öğretmenlerin interneti en az oyun oynamak için kullandıkları görülmüştür (3.78).

Ayrıca internet kullanım amaçları demografik özelliklere göre de incelenmiştir. Demografik özellikler olarak öğretmenlerin cinsiyeti ve teknoloji kullanımına adaptasyon açısından anlamlı olduğu düşünülerek öğretmenin yaş grubu dikkate alınmıştır.

Her ne kadar bu tür aralıklı ölçeklerde normallik sağlanması çok mümkün değilse de, varyans analizlerinde normallik dahil tüm varsayımların katı şekilde dikkate alınması gerektiğine dair görüşlerin aslında çok da anlamlı olmadığı, parametrik testlerin Likert tipi ölçeklerde her halükarda kullanılabileceği belirtilmektedir (Norman, 2010). Bu sebeple, farklılıkların tespiti için cinsiyet açısından amaçlardaki farklılık bağımsız örneklem t testi, yaşa göre farklılıklar tek yönlü Anova ile belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 7 Cinsiyete Göre İnternet Kullanım Amaçları

Kullanım Amaçları		Frekans	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Bilgi Alışverişi	Erkek	193	7.21	2.752	1.760	0.079
	Kadın	212	6.71	2.894		
	Toplam	405	6.95			
Bilgi Edinme	Erkek	193	7.78	2.528	1.025	0.306
	Kadın	212	7.51	2.709		
	Toplam	405	7.64			
Sosyal Medyayı Takip	Erkek	193	6.06	3.093	-1.942	0.053
	Kadın	212	6.64	2.913		
	Toplam	405	6.36			
Oyun Oynama	Erkek	193	4.22	3.309	2.688	0.007**
	Kadın	212	3.38	2.982		
	Toplam	405	3.78			
Eğlence	Erkek	193	5.30	3.004	1.261	0.208
	Kadın	212	4.92	2.985		
	Toplam	405	5.10			
Alışveriş/ Bankacılık	Erkek	193	6.89	2.771	2.284	0.023*
	Kadın	212	6.24	2.944		
	Toplam	405	6.55			
Öğrenci Ve Velilerle İletişim	Erkek	193	4.43	3.286	0.354	0.356
	Kadın	212	4.73	3.165		
	Toplam	405	4.59			
Yeni Gelişmeleri Öğrenme	Erkek	193	6.75	2.849	0.243	0.085
	Kadın	212	7.23	2.687		
	Toplam	405	7.00			

** p < 0.01 * p < 0.05

Tablo 7’de internet kullanım sebeplerinin cinsiyet farklılığına göre değişim gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Ankete katılan öğretmenlerden bu bölümde yer alan soruları 1 (en düşük) ile 10 (en yüksek) arası puanlamaları istenmiştir. Tabloya bakıldığında, interneti alışveriş/bankacılık ve oyun oynama maddelerinde cinsiyete göre farklılık olduğu anlaşılmıştır. Erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlere göre, alışveriş/bankacılık ve oyun oynama amaçlı interneti daha fazla kullandıkları görülmüştür. Alışveriş ve Bankacılık işlemlerinin tek soruda sorulmasının bu konudaki cevaplara ihtiyatla yaklaşılmasını gerektireceği değerlendirilmektedir. Diğer maddelerde istatistik olarak anlamlı bir fark görülmemiştir.

Buna göre **Hipotez 2a**, “Öğretmenlerin internet kullanma amaçları cinsiyete göre farklılaşmaktadır” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Tablo 8 Yaş Değişkenine Göre İnternet Kullanım Amaçları

İnterneti Kullanım Amaçları		Frekans	Ortalama	F	p
Bilgi Alışverişi	21-30	176	6.68	2.322	.075
	31-40	188	7.17		
	41 ve üzeri	41	7.07		
	Toplam	405	6.95		
Bilgi Edinme	21-30	176	7.52	1.835	.140
	31-40	188	7.78		
	41 ve üzeri	41	7.51		
	Toplam	405	7.64		
Sosyal Medyayı Takip	21-30	176	6.45	.652	.582
	31-40	188	6.30		
	41 ve üzeri	41	6.22		
	Toplam	405	6.36		
Oyun Oynama	21-30	176	3.47	1.690	.168
	31-40	188	4.11		
	41 ve üzeri	41	3.56		
	Toplam	405	3.78		
Eğlence	21-30	176	5.37	2.111	.098
	31-40	188	5.05		
	41 ve üzeri	41	4.15		
	Toplam	405	5.10		
Alışveriş/Bankacılık	21-30	176	6.44	2.101	.100
	31-40	188	6.74		
	41 ve üzeri	41	6.15		
	Toplam	405	6.55		

Tablo 8’de internet kullanım sebeplerinin yaş farklılığına göre değişim gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmış, ankete katılan öğretmenlerden bu bölümde yer alan soruları 1 (*en düşük*) ile 10 (*en yüksek*) arası puanlamaları istenmiştir. Bu bölümde yer alan sorulara verilen cevaplara bakıldığında internet kullanım amaçlarında yaşa göre bir farklılık olmadığı anlaşılmıştır ($p>0.05$).

Bu verilere göre, **Hipotez 2b**, “Öğretmenlerin internet kullanma amaçları yaşa göre farklılaşmaktadır” hipotezi reddedilmiştir.

Sosyal Medya Hesap Sahipliği

Ankete katılan öğretmenlere çeşitli popüler sosyal medya programlarını kullanıp kullanmadıkları sorulmuştur.

Tablo 9 Facebook Hesabı

Facebook'ta hesabınız var mı?	Frekans	Yüzde
Evet	298	73.6
Hayır	107	26.4
Toplam	405	100.0

Tablo 10 Instagram Hesabı

Instagram'da hesabınız var mı?	Frekans	Yüzde
Evet	314	77.7
Hayır	90	22.3
Toplam	404	100.0

Tablo 11 Twitter Hesabı

Twitter'da hesabınız var mı?	Frekans	Yüzde
Evet	190	47.1
Hayır	213	52.9
Toplam	403	100.0

5 yıl önce ve günümüzde sosyal ağ kullanımı (Medya türüne göre)

Tablo 12 Beş Yıl Önce ve Günümüzde Sosyal Medya Kullanımı

5 Yıl Önceki Sosyal Medya Kullanımı			Günümüzde Sosyal Medya Kullanımı		
	Kişi	Ortalama		Kişi	Ortalama
Facebook	405	4.62	Facebook	405	3.73
WhatsApp	405	3.71	WhatsApp	405	6.38
Instagram	405	2.83	Instagram	405	5.40
Twitter	405	2.47	Twitter	405	3.13

Tablo 12 de öğretmenlere 5 yıl önce ve günümüzdeki bazı sosyal ağları kullanım durumları sorulmuş olup ankete katılan öğretmenlerden bu bölümde yer alan soruları 1 (*en düşük*) ile 10 (*en yüksek*) arası puanlamaları istenmiştir. 5 yıl önceki ve günümüzdeki sosyal medya kullanımına bakıldığında; 5 yıl önce en fazla kullanılan sosyal medya platformu Facebook iken, günümüzde en çok kullanılan sosyal medya platformu WhatsApp'tır. Facebook'un kullanım düzeyi 5 yıl önceye göre ciddi oranda düşmüştür.

5 yıl önce ve günümüzde en az kullanılan sosyal medya platformu değişiklik göstermeyip Twitter çıkmıştır. 5 yıl önceye göre günümüzde Instagram kullanım düzeyinde de ciddi bir artış gözlenmiştir.

Bir diğer önemli konu, öğretmenlerin sosyal ağlara katılma sebebidir. Bu konuda da yine öğretmenlerin cinsiyet ve yaşlarının tercihlerinde bir etkisi olup olmadığı bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü Anova testi ile belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 13 Kullanılan Sosyal Ağ ve Öğretmen Cinsiyeti İlişkisi

		N	Mean	Std. Deviation	t	p
Günümüzde Sosyal Medya Kullanım Düzeyi (Facebook)	Erkek	193	4.14	3.212	2.521	0.012*
	Kadın	212	3.36	3.025		
Günümüzde Sosyal Medya Kullanım Düzeyi (Instagram)	Erkek	193	4.98	3.438	-2.436	0.015*
	Kadın	212	5.79	3.199		
Günümüzde Sosyal Medya Kullanım Düzeyi (WhatsApp)	Erkek	193	6.21	3.362	-.995	0.321
	Kadın	212	6.53	3.228		
Günümüzde Sosyal Medya Kullanım Düzeyi (Twitter)	Erkek	193	3.52	2.907	2.733	0.070
	Kadın	212	2.77	2.613		

Tablo 13 verilerine göre Facebook daha çok erkek öğretmenler, Instagram ise kadın öğretmenler tarafından kullanılmaktadır.

Tablo 14 Daha Çok Kullanılan Sosyal Ağ ve Öğretmen Yaşı İlişkisi

		N	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.
Günümüzde Sosyal Medya Kullanım Düzeyiniz (Facebook)	21-30	176	3.00	2.715	12.146	.000**
	31-40	188	4.05	3.278		
	41 ve üzeri	41	5.39	3.346		
	Toplam	405	3.73	3.136		
Günümüzde Sosyal Medya Kullanım Düzeyiniz (Instagram)	21-30	176	5.84	3.218	3.540	.030*
	31-40	188	5.21	3.368		
	41 ve üzeri	41	4.44	3.472		
	Toplam	405	5.40	3.335		
Günümüzde Sosyal Medya Kullanım Düzeyiniz (WhatsApp)	21-30	176	6.56	3.131	.507	.603
	31-40	188	6.26	3.434		
	41 ve üzeri	41	6.15	3.343		
	Toplam	405	6.38	3.292		
Günümüzde Sosyal Medya Kullanım Düzeyiniz (Twitter)	21-30	176	2.84	2.500	1.740	.177
	31-40	188	3.38	3.012		
	41 ve üzeri	41	3.24	2.755		
	Toplam	405	3.13	2.779		

Tablo 14 verilerine göre 40 yaş üzeri öğretmenler daha çok Facebook kullanırken daha az Instagram kullanmaktadır. Buna göre **Hipotez 3a**, “Öğretmenlerin çeşitli sosyal medya araçlarını kullanma düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmaktadır” ve **Hipotez 3b**, “Öğretmenlerin çeşitli sosyal medya araçlarını kullanma düzeyleri öğretmen yaşına göre farklılaşmaktadır” hipotezleri kısmen kabul edilmiştir.

Sosyal ağlara katılma amaçlarına ilişkin bulgular

Öğretmenlerin sosyal ağlarda yer alma amaçlarına ilişkin analizler tablo 15 ve 16’da verilmiştir. Cevaplar 1-10 arasında puanlamaların ortalamasına göre analiz edilmiştir.

Tablo 15 Sosyal Ağlara Katılım Amaçları

Sosyal Ağlara Katılım Amaçları		Frekans	Ortalama	t	p
Öğrenci ve velilerle iletişim	Erkek	193	4.43	.854	.356
	Kadın	212	4.73		
	Total	405	4.59		
Yeni gelişmeleri öğrenme	Erkek	193	6.75	2,983	.085
	Kadın	212	7.23		
	Total	405	7.00		
Zaman Geçirme	Erkek	193	5.25	-2.315	0.021*
	Kadın	212	5.92		
	Toplam	405	5.60		
Gündemi Takip Etmek	Erkek	193	6.85	-0.815	0.415
	Kadın	212	7.07		
	Toplam	405	6.97		
Yeni Arkadaşlar Edinmek ve Arkadaşlarla Sohbet Etmek	Erkek	193	4.16	2.097	0.037*
	Kadın	212	3.53		
	Toplam	405	3.83		
Mesleki İletişim Kurma	Erkek	193	5.97	-0.343	0.731
	Kadın	212	6.08		
	Toplam	405	6.03		
Olay ve Kişiler Hakkında Bilgi Edinme	Erkek	193	3.59	-0.368	0.713
	Kadın	212	3.64		
	Toplam	405	3.62		

** p < 0.01 * p < 0.05

Tablo 15 de ise öğretmenlere sosyal medyaya niçin katıldıkları sorusu sorulmuş olup ankete katılan öğretmenlerden bu bölümde yer alan soruları 1 (en düşük) ile 10 (en yüksek) arası puanlamaları istenmiştir. Bu soruların erkek ve kadın öğretmenler açısından değişiklik gösterdiği fark edilmiştir. Zaman geçirme, yeni arkadaşlar edinme ve arkadaşlarla sohbet etme maddelerinde cinsiyete göre farklılık olduğu anlaşılmıştır. Kadın öğretmenlerin zaman geçirmek için erkek öğretmenlerden daha fazla sosyal ağlara katıldığı görülürken; erkek öğretmenlerin, yeni arkadaş edinme ve arkadaşlarla sohbet etmek için sosyal ağlara katıldığı anlaşılmıştır. Diğer maddelerde istatistik olarak anlamlı bir fark görülmemiştir.

Tablo 16 Sosyal Medya Kullanım Amaçları?

Sosyal Medyayı Kullanım Amaçları	Yaş Aralığı	Frekans	Ortalama	F	p
Öğrenci ve Velilerle İletişim	21-30	176	3.91	9.364	.000*
	31-40	188	4.90		
	41 +	41	6.05		
	Toplam	405	4.59		
Yeni Gelişmeleri Öğrenme	21-30	176	6.81	.804	.448
	31-40	188	7.18		
	41 +	41	6.98		
	Toplam	405	7.00		
Zaman Geçirme	21-30	176	5.63	2.052	.130
	31-40	188	5.77		
	41 +	41	4.76		
	Toplam	405	5.60		
Gündemi Takip Etmek	21-30	176	7.01	0.702	.496
	31-40	188	7.03		
	41 +	41	6.49		
	Toplam	405	6.97		
Yeni Arkadaşlar Edinmek ve Arkadaşlarla Sohbet Etmek	21-30	176	3.46	2.465	.086
	31-40	188	4.16		
	41 +	41	3.88		
	Toplam	405	3.83		
Mesleki İletişim Kurma	21-30	176	5.69	2.485	.085
	31-40	188	6.37		
	41 +	41	5.90		
	Toplam	405	6.03		
Olay ve Kişiler Hakkında Bilgi Edinme	21-30	176	3.70	2.474	.086
	31-40	188	3.64		
	41 +	41	3.17		
	Toplam	405	3.62		

** p < 0.01 * p < 0.05

Tablo 16’da sosyal medyayı kullanım amaçlarının yaş değişkenine göre nasıl değişim gösterdiği tespit edilmeye çalışılmıştır. Ankete katılan öğretmenlerden bu soruları 1 (*en düşük*) ile 10 (*en yüksek*) arası puanlamaları istenmiştir. Verilere bakıldığında sosyal medyayı öğrenci ve velilerle iletişim maddesinde öğretmenlerin yaşına bağlı farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Diğer maddelerde istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. Tukey testine göre öğrenci ve velilerle iletişimde ciddi bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu fark 21-30 yaşın her iki gruptan farklılaştığını 31-40’la 41 yaş ve üzerinin kendi aralarında farklılaşmadığını göstermektedir. 21-30 yaş aralığındaki

öğretmenlerin velilerle iletişim amaçlı sosyal medyayı diğer yaş gruplarından daha fazla kullandıkları görülmüştür.

Buna göre, **Hipotez 4a** “Öğretmenlerin çeşitli sosyal ağlara katılma amaçları öğretmen cinsiyetine göre farklılaşmaktadır” hipotezi ve **Hipotez 4b** “Öğretmenlerin çeşitli sosyal ağlara katılma amaçları öğretmen yaşına göre farklılaşmaktadır” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Sosyal Medya Kullanımının muhtemel olumsuz etkileri

Sosyal medya kullanımının muhtemel olumsuz etkilerine ilişkin sorulara verilen cevaplar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 17 Sosyal Medyanın Olumsuz Etkileri

		N	%
Sosyal ağlar, kendimi geliştirmemi engelledi.	Evet	63	15.6
	Hayır	342	84.4
	Total	405	100.0
Kitap okuma alışkanlığında azalma oldu.	Evet	274	67.7
	Hayır	131	32.3
	Total	405	100.0
Sosyal kültürel hayatımı olumsuz etkiledi.	Evet	78	19.3
	Hayır	327	80.7
	Total	405	100.0
Kendimi geliştirmemi ve yaratıcılığımı olumsuz etkiledi.	Evet	85	21.0
	Hayır	320	79.0
	Total	405	100.0
Psikolojik rahatsızlıklara sebep oldu.	Evet	41	10.1
	Hayır	364	89.9
	Total	405	100.0

Tablo 17 verileri için Cinsiyet ve Yaş dağılımı için çapraz tablolar oluşturulmuş ve Ki-Kare istatistiği test edilmiştir. Bu kapsamda Cinsiyetle “Sosyal ağlar, kendimi geliştirmemi engelledi” (Erkekler için Evet=39, Hayır=154, Kadınlar için Evet=24, Hayır 188) ifadesinin ilişkili olduğu (Ki-Kare= 6,074, $p<0.05$), dolayısıyla erkeklerin bu konuda daha karamsar olduğu görülmüştür.

Tablo 18 Sosyal Ağların Gelişimi Engellenmesine İlişkin Çapraz Tablo

		Erkek	Kadın	Toplam
Sosyal ağlar, kendimi geliştirmemi engelledi.	Evet	39	24	63
	Hayır	154	188	342
Toplam		193	212	405

Yine yaşla “Kitap okuma alışkanlığında azalma oldu” ifadesinin ilişkili olduğu belirlenmiştir. (Ki Kare=7,178, $p<0.05$).

Tablo 19 Sosyal Ağların Kitap Okuma Alışkanlığına Azaltmasına İlişkin Çapraz Tablo

		Yaş			Toplam
		21-30	31-40	41+	
Kitap okuma alışkanlığında azalma oldu	Evet	114	138	22	274
	Hayır	62	50	19	131
Toplam		176	188	41	405

3.6.2 Ölçek ve Alt Boyutlar

Araştırmada Öğretmen Performansı ve Sosyal Medya Kullanımı için 2 ayrı ölçek kullanılmıştır.

Öğretmen performansına ilişkin Faktör Analizi

Öğretmen Performansına ilişkin boyutların tespiti için MEB tarafından geliştirilen [URL 2] ölçek kullanılmıştır. Faktörün alt boyutlarının tespiti için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 20 ve 21’de verilmiştir.

KMO değeri faktör analizinin örneklem açısından uygunluğunun ölçüsüdür. (Williams, Onsman ve Brown, 2010) Buna göre KMO değeri 0.50’nin üzerinde olduğu durumlarda örneklem uygun olarak kabul edilmektedir. 0.90 ve üzeri ise literatürde mükemmel olarak nitelendirilmektedir. Bartlett’s Testi 0.05 den küçük olduğunda anlamlıdır (Yaşlıoğlu, 2017). Performansa ilişkin KMO değeri 0.961 ($p<0.001$) olduğundan faktör analizi için örneklemin yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

Tablo 20 Öğretmen Performansına İlişkin Faktör Analizi

Boyutlara İlişkin Değişkenler	Boyutlar	
	1	2
Eğitim öğretim hayatını günlük yaşantıyla ilişkilendiririm	.831	
Beden dilini ve ses tonunu doğru kullanırım	.750	
Konu ile önceden öğrenilen bilgiler arasında ve diğer derslerle bağ kurdururum	.746	
Öğrencilerimin yeteneklerini keşfetmelerine yardımcı olurum	.743	
Alanım ile konu ve kavramlara hakimim	.742	
Bir önceki derste işlenen konunun ana hatları ile kısaca tekrar ederim	.714	
Öğrenme sürecinde öğrencilerin önceki bilgileriyle bağlantı kurarım	.713	
Öğrencileri kişisel çalışmaya yöneltirim	.699	
Öğrenme ortamlarını farklı duylara hitap edecek şekilde düzenlerim	.687	
Eğitim öğretime ilişkin bilgi ve deneyimlerimi meslektaşlarımla paylaşıyorum	.687	
Öğrencilerle etkili iletişim kurarım	.677	
Öğrencilerin seviyelerine dikkat ederim	.669	
Görev ve sorumluluklarımı zamanında yerine getiririm	.646	
Ders için ön hazırlık yaparım	.634	
Eğitim öğretim sürecinde bilişim teknolojilerinden etkin olarak yararlanırım	.588	
Eğitim öğretim sürecinde ailelerle işbirliği yaparım		.883
Velilerle etkili iletişim kurarım		.861
Eğitim öğretim sürecinde kişi kurum ve kuruluşlarla iş birliği yaparım		.733
Mesleki ve kişisel gelişimim ile ilgili çalışmalara katılıyorum		.619
Cronbach Alfa	0.966	0.892

Yapılan analizler sonucunda toplam 4 madde iki boyuta yüklenme ve düşük faktör yükü olduğu gerekçesiyle analizden çıkarılmıştır. Birinci faktör 15 değişkenden oluşmaktadır. En düşük faktör yükü değeri 0.588'dir. Yapılan analiz sonucunda Faktörün güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) değeri 0.966 olarak elde edilmiştir. Bu faktör altında öğretmen niteliğini temsil eden değişkenler toplandığı için faktör "Öğretmen Niteliği" olarak adlandırılmıştır. İkinci faktör ise 4 değişkenden oluşmaktadır. En düşük faktör yükü değeri 0.619'dur. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda faktörün güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) değeri 0.892 olarak elde edilmiştir. Bu faktör altında öğretmen işbirliği dair değişkenler toplandığı için faktör, "Öğretmen İşbirliği" olarak adlandırılmıştır.

Sosyal Medya Kullanımına İlişkin Faktör Analizi

Konuya ilişkin alt boyutların belirlenmesinde "Yağmurlu (2011) ve Vural, Bat (2010) tarafından kullanılan 20 maddelik bir ölçek kullanılmış ve hiçbir maddenin çıkarılmasına gerek kalmadan 4 alt boyut elde edilmiştir. KMO değeri 0,919 ve Barlett's testi anlamlılık değeri 0,05'den küçük olduğundan sosyal medyaya ilişkin değişkenlerin faktör analizine uygun olduğu görülmüştür.

Tablo 21 Sosyal Medya Kullanımına İlişkin Faktör Analizi

Boyutlara İlişkin Değişkenler	Boyutlar			
	1	2	3	4
Sosyal medya sitelerinde kendi yazdığım içerikleri paylaşıyorum	.820			
Sosyal medya sitelerinde video paylaşıyorum	.819			
Sosyal medya aracılığıyla yeni insanlarla tanışıyorum	.752			
Sosyal medya sitelerinde eğitsel materyal paylaşıyorum	.701			
Sosyal medya sitelerinde fotoğraf paylaşıyorum	.676			
Sosyal medya sayesinde aynı ilgilere sahip olduğum insanlarla tanışabiliyorum	.632			
Sosyal ağlar, dersin daha etkili ve verimli işlenmesini sağlar		.818		
Sosyal ağlar, öğrencilerimin sorularına ihtiyaç duydukları an çözüm üretebilmemi sağlar		.808		
Sosyal ağlar, farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanımına yardımcı olur		.791		
Sosyal ağlar, teknolojik gelişmelerden ve yeniliklerden sürekli haberdar olmamı sağlar		.732		
Sosyal ağlar, okul aile iş birliğini ve koordinasyonunu sağlar		.696		
Var olan arkadaş çevremle sosyal medya aracılığıyla haberleşiyorum			.759	
Arkadaşlarımla iletişime geçmek için sosyal medya uygulamalarını kullanıyorum			.666	
Sosyal medyayı boş zamanlarımı değerlendirmek için kullanıyorum			.656	
Sosyal medyayı olay ve kişiler hakkında bilgi edinme amaçlı kullanıyorum			.650	
Sosyal medyayı bilgiye erişim amaçlı kullanıyorum			.612	
Sosyal ağlar, performans ve verimliliğime olumsuz etki ediyor				.839

Sosyal ağların zaman kaybı olduğunu düşünüyorum	.838
Sosyal ağlar, öğretmeni hazırcılığa itiyor ve yaratıcılığı engelliyor	.773
Sosyal ağlar da hatalı ve yanlış bilgiler paylaşıyor	.725
Cronbach Alfa	0.889 0.909 0.828 0.835

Birinci faktör 6 değişkenden oluşmaktadır. En düşük faktör yükü değeri 0.632'dir. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Faktörün güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) değeri 0.889 olarak elde edilmiştir. Bu faktör altında sosyal medyada paylaşımı temsil eden değişkenler toplandığı için faktör "sosyal medya paylaşım" olarak adlandırılmıştır. İkinci faktör ise 5 değişkenden oluşmaktadır. En düşük faktör yükü değeri 0.696'dır. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda faktörün güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) değeri 0.909 olarak elde edilmiştir. Bu faktör altında sosyal medyanın faydalarına dair değişkenler toplandığı için faktör, "sosyal medya fayda" olarak adlandırılmıştır. Üçüncü faktör 5 değişkenden oluşmaktadır. En düşük faktör yükü değeri 0.612'dir. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda faktörün güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) değeri 0.828 olarak elde edilmiştir. Bu faktör altında sosyal medyada iletişime dair değişkenler toplandığı için faktör "sosyal medya iletişim" olarak adlandırılmıştır. Dördüncü faktör 4 değişkenden oluşmaktadır. En düşük faktör yükü değeri 0.725'dir. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda faktörün güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) değeri 0.835 olarak elde edilmiştir. Bu faktör altında sosyal medyanın olumsuzluklarına dair değişkenler toplandığı için faktör "sosyal medya olumsuz" olarak adlandırılmıştır.

Tablo 22 Tüm Alt Boyutların Toplanmış Ortalamaları

	Ortalama	Frekans
Öğretmen Niteliği	4.3240	405
Öğretmen İşbirliği	4.0907	405
Sosyal Medya Paylaşım	2.7679	405
Sosyal Medya Fayda	3.4222	405
Sosyal Medya İletişim	3.5160	405
Sosyal Medya Olumsuz	3.0877	405

Öğretmen niteliğine ilişkin 15 değişkenin olduğu anket sorusunda öğretmenlerden 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasındaki ifadelerle katılım

dereceleri sorulmuştur. Öğretmen niteliğine ilişkin değişkenlerin ortalaması (4.32) 4 ile 5 arasında çıkmıştır. Bu sonuç katılıyorum (4) anlamına gelen seçeneğe daha yakındır. Öğretmen iş birliğine ilişkin 4 değişkenin olduğu anket sorusunda öğretmenlerden 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasındaki ifadeler katılıma dereceleri sorulmuştur. Öğretmen iş birliğine ilişkin değişkenlerin ortalaması 4.0907 çıkmıştır. Bu sonuç katılıyorum (4) anlamına gelen seçeneğe daha yakındır.

Sosyal medyada paylaşımına ilişkin 6 değişkenin bulunduğu anket sorusunda öğretmenlerden 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasındaki ifadeler katılıma dereceleri sorulmuştur. Sosyal medyada paylaşımına ilişkin değişkenlerin ortalaması 2 ile 3 arasında çıkmıştır (2.76). Bu da kararsızım anlamına gelen (3) seçeneğe daha yakındır. Sosyal medyanın faydalarına ilişkin 5 değişkenin bulunduğu anket sorusunda öğretmenlerden 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasındaki ifadeler katılıma dereceleri sorulmuştur. Sosyal medyanın faydalarına ilişkin değişkenlerin ortalaması 3 ile 4 arasında çıkmıştır (3.42) bu da kararsızım anlamına gelen (3) seçeneğe daha yakındır. Sosyal medyada iletişim boyutuna ilişkin 5 maddenin bulunduğu anket sorusunda öğretmenlerden 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasındaki ifadeler katılıma dereceleri sorulmuştur. Sosyal medyada iletişim değişkenlerinin ortalaması 3 ile 4 arasında çıkmıştır (3.51). Bu da katılıyorum anlamına gelen (4) seçeneğe daha yakındır. Sosyal medyanın olumsuz etkilerine ilişkin 5 maddenin bulunduğu anket sorusunda öğretmenlerden 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasındaki ifadeler katılıma dereceleri sorulmuştur. Sosyal medyanın olumsuz etkileri değişkenlerinin ortalaması 3 ile 4 arasında çıkmıştır (3.08). Bu da kararsızım anlamına gelen (3) seçeneğine daha yakındır.

Boyutlara İlişkin Hipotez Testleri

Hipotez 1 Sosyal medya kullanımı ve öğretmen performansının alt boyutları arasında bir ilişki vardır.

Sosyal medya kullanımı ve öğretmen performansının alt boyutları arasında karşılıklı bir ilişki olduğu savı için korelasyon analizi yapılmıştır. Pearson korelasyon katsayıları ve anlamlılık düzeyleri Tablo 23’de sunulmuştur.

Tablo 23 Alt Boyut Ortalamaları Arasındaki Korelasyonlar

Boyutlar		1	2	3	4	5	6
1-Öğretmen Niteliği	Pearson Korelasyonu	1					
	P						
	N	405					
2-Öğretmen İşbirliği	Pearson Korelasyonu	.792**	1				
	P	.000					
	N	405	405				
3-Sosyal Medya Paylaşım	Pearson Korelasyonu	.208**	.363**	1			
	P	.000	.000				
	N	405	405	405			
4-Sosyal Medya Fayda	Pearson Korelasyonu	.269**	.257**	.530**	1		
	P	.000	.000	.000			
	N	405	405	405	405		
5-Sosyal Medya İletişim	Pearson Korelasyonu	.217**	.174**	.582**	.685**	1	
	P	.000	.000	.000	.000		
	N	405	405	405	405	405	
6-Sosyal Medya Olumsuz	Pearson Korelasyonu	.147**	.160**	.365**	.303**	.307**	1
	P	.003	.001	.000	.000	.000	
	N	405	405	405	405	405	405

Öğretmen performansı ile sosyal medya faktörleri arasında ilişki olup olmadığını ortaya koymak amacıyla korelasyon testi uygulanmış, katsayılar Hair vd., (2014: 37-38)'e göre açıklanmıştır. Buna göre öğretmen performansının alt boyutu olan “Öğretmen Niteliği” faktörü sadece bir diğer öğretmen performansının alt boyutu olan öğretmen işbirliği ile güçlü ve olumlu yönde bir ilişki (0.792) içindedir. Ancak sosyal medyaya ilişkin faktörler ile olumlu ancak çok zayıf (0.208, 0.269, 0.217, 0.147) ilişkiler içindedir.

Öğretmen performansına ilişkin bir diğer alt boyut olan öğretmen işbirliği ile sosyal medyanın paylaşım boyutuyla zayıf, olumlu (0.363) bir ilişki söz konusudur. Diğer sosyal medya boyutlarıyla çok zayıf, olumlu yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

Sosyal medya boyutları arasında ise paylaşım boyutu ile fayda boyutu arasında iyi ve olumlu yönde (0.530) ilişki, paylaşım boyutu ile iletişim boyutu arasında iyi ve olumlu yönde (0.582) ilişki, paylaşım boyutuyla sosyal medyanın olumsuz etkileri arasında zayıf ve olumlu yönde (0.365) ilişki tespit edilmiştir. Sosyal medyanın bir diğer boyutu olan

fayda boyutu ile iletişim boyutu arasında iyi ve olumlu yönde (0.685) ilişki tespit edilmiştir. Tüm ilişkiler $p < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Bu verilere göre, Öğretmen performansı ve sosyal medya kullanımının tüm alt boyutları arasında karşılıklı bir ilişki olduğunu ileri süren Hipotez 1 kabul edilmiştir.

Öğretmen performansı ve Sosyal Medya boyutları ile Demografik faktörler arasındaki ilişki

Öğretmen performansı ve sosyal medya kullanımına ilişkin 6 alt boyutun cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığının anlaşılabilmesi için öncelikle normal dağılım varsayımı dikkate alınmaksızın parametrik bağımsız örneklem T-Testi yapılmıştır. Tablo 24 verileri “Sosyal medya fayda” ve “Sosyal medya iletişim” boyutlarının cinsiyete göre farklılaştığını göstermektedir. Diğer taraftan, 6 boyutun normal dağılıp dağılmadığı incelendiğinde tüm boyutlar için dağılımın Normallik varsayımını sağlamadığı görülmüştür (Kolmogorov Smirnov istatistiği, $p < 0.001$). Dağılımdan bağımsız olarak Parametrik T-Testinin Parametrik olmayan karşılığı Mann Whitney U testi ile analiz yenilendiğinde yine aynı iki boyutun “Sosyal medya fayda” ve “Sosyal medya iletişim” cinsiyete göre farklılaştığı görülmüştür ($p < 0.001$).

Tablo 24 Öğretmenlerin Performansı ve Sosyal Medya Kullanımının Cinsiyete Göre Farklılaşması (Tanımlayıcı İstatistikler)

	Cinsiyetiniz	Frekans	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Öğretmen niteliği	Erkek	193	4.3347	.70491	.081	.776
	Kadın	212	4.3142	.74451		
Öğretmen işbirliği	Erkek	193	4.1179	.90860	.327	.567
	Kadın	212	4.0660	.91220		
Sosyal medya paylaşım	Erkek	193	2.8212	1.23621	.741	.390
	Kadın	212	2.7193	1.14645		
Sosyal medya fayda	Erkek	193	3.2238	1.08784	13.273	.000**
	Kadın	212	3.6028	1.00567		
Sosyal medya iletişim	Erkek	193	3.3358	1.00955	12.077	.001**
	Kadın	212	3.6802	.98394		
Sosyal medya olumsuz	Erkek	193	3.1723	1.04697	2.364	.125
	Kadın	212	3.0106	1.06576		

** $p < 0.01$ * $p < 0.05$

Tablo 25 Öğretmenlerin Yaşı ve Alt Boyutlar Arasındaki İlişki (Tanımlayıcı İstatistikler)

	Yaş	Frekans	Ortalama	Standart Sapma	F	p
Öğretmen niteliği	21-30	176	4.3027	.73504	.620	.538
	31-40	188	4.3624	.65153		
	41 +	41	4.2390	.97239		
	Toplam	405	4.3240	.72509		
Öğretmen işbirliği	21-30	176	4.0227	.89533	1.175	.310
	31-40	188	4.1649	.87375		
	41 +	41	4.0427	1.11089		
	Toplam	405	4.0907	.90973		
Sosyal medya paylaşım	21-30	176	2.6638	1.09870	1.329	.266
	31-40	188	2.8670	1.26333		
	41 +	41	2.7602	1.20764		
	Toplam	405	2.7679	1.18968		
Sosyal medya fayda	21-30	176	3.5000	.99116	1.123	.326
	31-40	188	3.3872	1.10838		
	41 +	41	3.2488	1.12852		
	Toplam	405	3.4222	1.06138		
Sosyal medya iletişim	21-30	176	3.6443	.94879	6.770	0.01**
	31-40	188	3.5064	1.00425		
	41 +	41	3.0098	1.14451		
	Toplam	405	3.5160	1.00979		
Sosyal medya olumsuz	21-30	176	3.0014	1.00658	1.608	.202
	31-40	188	3.1888	1.10219		
	41 +	41	2.9939	1.05695		

** p < 0.01 * p < 0.05

Ancak yukarıda değinildiği üzere çok sayıda Bağımlı değişkenle bireysel T-Testleri ve ANOVA yapılmasının Tip-I hatayı arttıracak düşüncesiyle çok sayıda bağımsız test yerine MANOVA yapılmasının yerinde olacağı değerlendirilmiştir. Söz konusu 6 alt boyut, Öğretmen performansı ile ilgili 2 boyut ve Sosyal Medya Kullanımı ile ilgili 4 boyut ayrıştırılarak, Yaş*Cinsiyet birlikte dikkate alınarak, 2 Bağımsız değişken ile iki ayrı MANOVA gerçekleştirilmiştir.

Öğretmen Performansı Üzerinde Demografik Faktörlerin etkisi (MANOVA)

Öğretmen Performansı ile ilgili iki Bağımlı Değişken için gerçekleştirilen MANOVA analizinde kovaryans matrislerinin homojenliği için yapılan Box's M testi ($p > 0.001$),

Pillais' Trace değeri cinsiyet için $F=0,268$ $P>0.05$, Yaş için $F=0,734$, $p>0.05$, Yaş*Cinsiyet birlikte etki için $F=.573$, $p>0.05$ hesaplanmıştır.

Tablo 26 Öğretmen Performansı Boyutları ve Demografik Faktörlere İlişkin Manova Sonuçları

		F	p	Kısmi Eta Kare
Cinsiyet	Pillai's Trace	.268	.765	.001
Yaş	Pillai's Trace	.734	.569	.004
Yaş*Cinsiyet	Pillai's Trace	.573	.682	.003

Tablo 26'da özeti sunulan bu verilere göre öğretmen performansı alt boyutları üzerinde cinsiyet ve yaşın bir etkisi olmadığı değerlendirilmiştir. Buna göre **Hipotez 5**: "Cinsiyet ve yaş öğretmen performansına ilişkin boyutlar üzerinde etkilidir" reddedilmiştir.

Sosyal Medya Kullanımı üzerinde demografik faktörlerin etkisi

Tablo 27 Sosyal Medya Kullanımına İlişkin 4 Boyuta İlişkin Manova Sonuçları

		Değer	F	p	Kısmi Eta Kare
Cinsiyet	Pillai's Trace	.065	6.898	.000	.065
Yaş	Pillai's Trace	.065	3.350	.001	.033
Cinsiyet *Yaş	Pillai's Trace	.018	.906	.510	.009

Sosyal Medya Kullanımına ilişkin 4 boyutu gösteren 4 bağımlı değişken ile yaş, cinsiyet ve yaş*cinsiyet birlikte gerçekleştirilen Manova analizinde, Box's M testi ($p>0.001$), Pillais' Trace değeri cinsiyet için $F=6,898$ $P<0.01$, Yaş için $F=3,350$ $p<0.05$, Yaş*Cinsiyet birlikte etki için $F=.906$, $p>0.05$ hesaplanmıştır. Bu verilere göre Sosyal Medya Kullanımı alt boyutları üzerinde cinsiyet ve yaşın bir etkisi olduğu değerlendirilmiştir.

Tablo 28 Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler Arası Etkiler

	Bağımlı Değişken	F	p	Kısmi Eta Kare
Cinsiyet	Sosyal Medya Paylaşım	.268	.605	.001
	Sosyal Medya Fayda	10.145	.002**	.025
	Sosyal Medya İletişim	7.827	.005**	.019
	Sosyal Medya Olumsuz	2.720	.100	.007
Yaş	Sosyal Medya Paylaşım	1.237	.291	.006
	Sosyal Medya Fayda	.629	.533	.003
	Sosyal Medya İletişim	5.767	.003**	.028
	Sosyal Medya Olumsuz	1.319	.269	.007
Cinsiyet*Yaş	Sosyal Medya Paylaşım	.823	.440	.004
	Sosyal Medya Fayda	1.011	.365	.005
	Sosyal Medya İletişim	2.238	.108	.011
	Sosyal Medya Olumsuz	1.431	.240	.007

Yaşa göre farklılaşma için post hoc Tukey testi, 41 yaş ve üzeri öğretmen grubunun 21-30 ve 31-40 grubuna göre sosyal medyayı iletişim amaçlı kullandığını göstermektedir. Bu verilere göre **Hipotez 6** “Cinsiyet ve yaş öğretmenlerin sosyal ağ kullanımına ilişkin boyutlar üzerinde etkilidir” hipotezi kabul edilmiştir.

Özetle tüm hipotezlere ilişkin bulgular aşağıda sunulmuştur:

Hipotez 1: Öğretmen performansı ve sosyal medya kullanımının tüm alt boyutları arasında karşılıklı bir ilişki bulunduğunu hipotezi kabul edilmiştir.

Hipotez 2a, “Öğretmenlerin internet kullanma amaçları cinsiyete göre farklılaşmaktadır” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Hipotez 2b, “Öğretmenlerin internet kullanma amaçları yaşa göre farklılaşmaktadır” hipotezi reddedilmiştir.

Hipotez 3a, “Öğretmenlerin çeşitli sosyal medya araçlarını kullanma düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmaktadır” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Hipotez 3b, “Öğretmenlerin çeşitli sosyal medya araçlarını kullanma düzeyleri öğretmen yaşına göre farklılaşmaktadır” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Hipotez 4a “Öğretmenlerin çeşitli sosyal ağlara katılma amaçları öğretmen cinsiyetine göre farklılaşmaktadır” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Hipotez 4b “Öğretmenlerin çeşitli sosyal ağlara katılma amaçları öğretmen yaşına göre farklılaşmaktadır” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Hipotez 5: “Cinsiyet ve yaş öğretmen performansına ilişkin boyutlar üzerinde etkilidir” reddedilmiştir

Hipotez 6 “Cinsiyet ve yaş öğretmenlerin sosyal ağ kullanımına ilişkin boyutlar üzerinde etkilidir” hipotezi kabul edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sosyal medya, dijital dünyanın ve teknolojik cihazların bu kadar geliştiği günümüzde giderek yaygınlaşmaktadır. İnsanlar günlük 2 saatten fazla bir zamanını sosyal ağlarda geçirebilmektedir. Akıllı telefonların gelişmesi ile birlikte bu ağlara erişim çok hızlı ve kolay bir şekilde yapılabilmektedir. Kişiler ellerindeki telefon ile sosyal medya hesaplarına bağlanmakta ve 3-4 dakikada bir ağlarında olan değişikliği takip edebilmektedir. İnternet altyapıları sürekli iyileştirilmekte, fiber altyapılar ve yüksek hızlı internet, internet sağlayıcılar tarafından kullanıcılara sağlanmaktadır.

Tüm bu gelişmeler her alanda sosyal medya ve internet kullanımının önemini arttırmıştır. Pazarlama, eğitim vb. gibi farklı disiplinlerde sosyal medya kullanımı üzerinden zeki algoritmalar geliştirilerek hedeflere ulaşmaya çalışılmaktadır. Şöyle ki Yahoo kullanıcı tercihlerini ve eğilimlerini izleyerek kullanıcıya önerilerde bulunmaktadır. Ülkemizde FATİH Projesi ile dijital eğitim konusunda büyük bir adım atılmıştır. Dünyada yüzlerce uzaktan eğitim ağı gün geçtikçe genişleyen kapasitede kullanıcılara sunulmaktadır.

Kullanıcılar etkileşimde bulundukları kişisel ağlarına göre kendilerini ve alan bilgilerini güncellemektedirler. Sosyal medya ve internet aracılığı ile kendi zümreleri ile daha hızlı etkileşim kurabilmekte, Türkiye'nin başka bir köşesindeki eğitimci ile fikir alışverişinde bulunabilmektedir.

Öğrenciler ve veliler cephesinden değerlendirildiğinde eğitimciye ulaşmak kolaylaşmıştır. Aynı zamanda birbirleriyle ve öğretmen ile sürekli etkileşimde olan veliler öğrencilerin derse hazır gitmelerini teşvik etmektedir. Yapılan ödev ve çalışmalar veliler arasında paylaşılarak öğrenci ve velinin ödev, proje konusunda teşvikleri arttırılmaktadır.

Öğrenciler, arkadaşları ile sosyal medya üzerinden bağlantı kurarak haberleşebilmekte, proje grupları sosyal medya aracılığı ile uzaktan birlikte çalışabilmektedir.

Bu kapsamda özellikle eğitimciler açısından sosyal medya kullanımının değerlendirilmesi için bu çalışma yapılmıştır.

Yapılan akademik kavramsal çerçeveye ek olarak; sosyal medya kullanımının öğretmen verimliliğiyle olan ilişkisini ortaya koyabilmek için korelasyonel araştırma yapılmıştır. Araştırma Aksaray ilinde Milli Eğitim Bakanlığında kadrolu olarak çalışmakta olan öğretmenlerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Uygulamada kullanılan çok faktörlü öğretmen performansına ve sosyal medya kullanım ölçeği Cronbach alfa değeri incelendiğinde oldukça güvenilir oldukları tespit edilmiştir. Araştırmanın sorularına verilen cevaplar incelendiğinde;

Katılımcı öğretmenlerin yaklaşık yarısı günlük 1-3 saat arası internet kullanmaktadır. Bir kısmı 1 saatten az ve 5 saatten fazla internet kullanmaktadır. Katılımcıların yaklaşık beşte biri 3-5 saat arası internet kullanmaktadır.

Bir diğer bulgu ankete katılan öğretmenlerin çoğunun Facebook ve Instagram hesapları vardır. Öğretmenlerin sadece üçte birinin Twitter hesabı olduğu tespit edilmiştir.

Ankete katılan öğretmenlerin internet başında geçirdikleri zamanın oldukça fazla olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin internette geçirdikleri bu zamanları hangi amaçla kullandıklarına bakılacak olursa; öğretmenler interneti genel olarak sırasıyla bilgi edinme, bilgi alışverişi, alışveriş/bankacılık, sosyal medyayı takip, eğlence ve oyun oynama gibi amaçlar için kullanmışlardır.

Ankette öğretmenlerin niteliğini ölçmeye yönelik 15 değişkenden oluşan kısmı 1. faktör, 4 değişkenden ve öğretmenin okul ve aileyle işbirliğini ölçmeye çalışan değişkenlerin olduğu bölüm 2. faktör olarak adlandırılmıştır.

Öğretmen niteliği ile öğretmen işbirliği arasındaki ilişki incelendiğinde güçlü ve olumlu yönde bir ilişki (0.792) içinde oldukları görülmektedir. Buradan öğretmenin işbirliği özelliklere sahip olmasının öğretmenin niteliğini arttırdığı sonucu çıkarılmıştır.

İnternetin günümüzde yaygınlaşmasıyla sosyal ağ kullanımlarında da ciddi bir artış görülmektedir.

Analizler sonucunda da görüldüğü gibi yıllar içerisinde bazı sosyal medya platformlarının kullanım düzeyi artarken bazı sosyal medya platformlarının kullanımında ise düşüş görülmektedir. Analiz sonuçlarına göre 5 yıl önce en sık kullanılan sosyal medya

platformu Facebook iken, günümüzde en sık kullanılan sosyal medya platformu WhatsApp olmuştur. Ayrıca Instagram kullanım düzeyinde de ciddi bir artış gözlenmektedir. Öğretmenlerin sosyal medyayı en fazla bilgi edinme en az ise oyun oynama amaçlı kullandıkları görülmektedir.

Sosyal medya ve internet kullanımı cinsiyete göre farklılık gösterebilmektedir. Erkek öğretmenlerin alışveriş/bankacılık ve oyun oynamak amaçlı internet kullanımlarında kadınlara göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Erkeklerin, kadınlara göre daha fazla bu amaçlarla interneti kullandıkları görülmektedir. Yine sosyal medyaya katılım amaçlarında cinsiyete göre anlamlı farklar görülmektedir. Zaman geçirme, yeni arkadaşlar edinme ve arkadaşlarla sohbet etme maddelerinde cinsiyete göre farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Kadın öğretmenlerin zaman geçirmek için erkek öğretmenlerden daha fazla sosyal ağlara katıldığı görülürken, erkek öğretmenlerin, yeni arkadaş edinme ve arkadaşlarla sohbet etmek için sosyal ağlara katıldığı görülmektedir. Sosyal medyayı kullanım amaçlarından olan öğrenci ve velilerle iletişim maddesinde, öğretmenlerin yaşına bağlı farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin sosyal medyayı iletişim amaçlı kullanımlarında ise 21-30 yaş ve 31-40 yaş gruplarının 41 yaş ve üzerindeki öğretmenlere göre farklılaştığı görülmektedir. 41 yaş ve üzeri öğretmenler sosyal medyayı iletişim amaçlı diğer yaş gruplarına göre daha az kullandığı görülmektedir.

Ayrıca öğretmen performansına ilişkin alt boyutlar ile sosyal medya alt boyutları arasında güçlü bir ilişki olmadığı görülmüştür. Öğretmen niteliğinin sosyal medyanın paylaşım boyutuna ilişkin 6 değişkenin olduğu paylaşım boyutuyla olan ilişkisine bakıldığında; zayıf ancak olumlu (0.208) bir ilişki vardır. Yani sosyal medyanın paylaşım boyutu öğretmen niteliğini çok da etkilememektedir. Sosyal medyanın paylaşım boyutu bir diğer öğretmen performansına ilişkin faktör olan öğretmen iş birliği faktörü açısından değerlendirildiğinde; aralarında (0.363) olumlu ancak yine zayıf bir ilişki söz konusudur. Yani öğretmenlerin kendi yazdıkları içerikleri paylaşımları ya da fotoğraf, video, eğitsel materyal paylaşımlarının o öğretmenin niteliklerini fazla etkilemediği görülmüştür.

Sosyal medyanın faydalarına ilişkin 5 değişkenin bulunduğu fayda boyutu ile öğretmen niteliği ve işbirliği boyutları arasında olumlu ve zayıf (0.269, 0.257) bir ilişki söz konusudur. Bu da öğretmenlerin, sosyal medyayı yeniliklerden haberdar olmak,

öğrencilere anında dönüt verebilmek, okul aile iş birliğinin sağlanması gibi amaçlarla çok kullanmadıklarının bir sonucudur.

Sosyal medyanın iletişim boyutuyla, öğretmen niteliği arasında olumlu ancak zayıf bir ilişki vardır(0.217). Bu sonuç gösteriyor ki öğretmenlerin çoğu sosyal medyayı iletişim amaçlı kullandıklarında; okul-aile-öğrencilerle iletişimden ziyade kendi arkadaşlarıyla iletişime geçmek için kullandıkları tespit edilmiştir.

Sosyal medyanın olumsuz etkileri ile öğretmen niteliği ve öğretmen işbirliği boyutları arasında çok zayıf ve olumlu bir ilişki vardır (0.147, 0.160). Öğretmenler sosyal medyada çok fazla hatalı ve yanlış bilginin olduğunun bilincinde olsalar da bu durumun kişisel performanslarını olumsuz etkilemediğini düşünmektedirler.

Sosyal medyanın fayda boyutu ile sosyal medyanın paylaşım boyutu arasında (0.530) olumlu ve orta düzeyde bir ilişki vardır. Yani sosyal medyayı paylaşım amaçlı kullanan öğretmenler için sosyal medyanın eğitim-öğretimde orta dereceli faydalı olduğu sonucu çıkarılabilir.

Sosyal medyanın iletişim boyutu ile sosyal medyanın fayda boyutu arasında olumlu ve yüksek bir ilişki söz konusudur(0.685). Yani sosyal medyayı iletişim amaçlı kullanan öğretmenlerin performansının arttığı söylenebilir.

Sosyal medyanın paylaşım boyutu ile sosyal medyanın olumsuz etkileri boyutu arasında olumlu ancak zayıf bir ilişki vardır. Yani sosyal medya paylaşım boyutu değişkenleri öğretmeni az da olsa olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Tüm bunlar bize şunu göstermektedir ki; bu çalışma Aksaray özelinde yapılan bir araştırma olmakla birlikte, yaygın bir şekilde yapıldığında sosyal medya kullanımının öğretmen performansına birtakım etkiler gösterdiği görülmektedir.

Gelişen bilim ve teknoloji her alanda olduğu gibi eğitim alanında da doğru kullanıldığı takdirde eğitimcilere ve öğrencilere mükemmel fırsatlar sunmaktadır. Günümüzde gittikçe popülaritesi artan internet ve sosyal medya, eğitim amaçlı kullanılarak öğrenci başarısını ve öğretmen verimliliği artırılabilir (Argentin vd., 2015). Öğretmenler sosyal medya üzerinden alanı ile ilgili gruplara katılarak ya da üye olarak, bilgi paylaşımı yapabilmektedir. Aynı zamanda farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma becerisini geliştirebilmekte , öğrenci ve velilerle etkili iletişim kurabilmektedir. Bu durum da öğrencinin başarısını yani öğretmenin verimliliğini arttırmaktadır.

Sonuç olarak sosyal medya ve internet kullanımı ile öğretmen performansı arasında az da olsa olumlu bir ilişki vardır. İnternet üzerinden yayınlanan etkileşimli içerik ve materyaller arttıkça ve sosyal medya kullanımı bilinçli bir hale geldikçe bu etkinin artacağı düşünülmektedir. Örneğin V sınıf gibi uygulamaların gelmek istediği yer öğrenci evine gittikten sonra dahi sınıf ortamından öğrenciyi koparmamaktır. Bu tür ağlar da öğrencinin verimliliğini artıracaktır.

Öğretmen performansı ile öğretmen işbirliği arasındaki kuvvetli bağa bakıldığında ve iletişimin gün geçtikçe daha fazla sosyal ağlara kaydığı göz önüne alındığında gelecekte sosyal medya kullanımının öğretmen verimliliğine daha fazla etki edeceği görülecektir.

Kurt ve Özer'in (2015) yaptığı bir çalışmada öğretmen adaylarının öğretmenlik yaşamlarında Facebook kullanmaya ilişkin görüşleri incelendiğinde büyük çoğunluğunun bu tür uygulamaları kullanmayı düşündükleri görülmüştür. Bunun altında yatan nedenler arasında uygulamanın öğrencilerle iletişimi ve bilgi aktarımını kolaylaştırması, öğretmen olarak güncel teknolojileri kullanarak yeni teknolojilere uyum sağlayabilmesi sıralanabilir. Bu bağlamda farklı eğitim düzeylerinde bu tür uygulamaların kullanımına yönelik öğretmenler desteklenebilir.

Tüm bunlar göz önüne alındığında MEB öğretmenlerin teknolojiyi derste daha etkin ve verimli kullanması için hizmet içi eğitimler verebilir. Ayrıca öğretmenlerin performanslarının artırılması için yeni yazılım ve uygulamalar geliştirilmelidir.

Yenilenen ve sürekli gelişen bilgi dünyasında, bu hareketi takip edebilmek için öğretmenlerin ve öğrencilerin daha fazla etkileşimde olmaları gerekmektedir. Öğretmen kendini güncelleyecek bilgilere, yeniliklere, alanında olan değişimlere internet ve sosyal medya aracılığıyla hızlıca ulaşabilecektir. Sosyal medya kullanımı bilinçlendikçe öğretmenin bu ağ daha verimli hale gelecek, bir süre sonra öğretmen bu kaynaklardan tecrübesini arttırabilecek, bilgi birikimini besleyebilecektir.

KAYNAKÇA

- Ada, Ş., Akan, D., Ayık, A., Yıldırım, İ., & Yalçın, S. (2013). Öğretmenlerin motivasyon etkenleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 151-166.
- Akal, Zuhale (2005), *İşletmelerde Performans Ölçümü ve Denetimi*, 6. Baskı, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları No: 473, Ankara.
- Akar, E. (2010). *Sosyal Medya Pazarlaması* (1. Baskı). Ankara: Efil Yayınevi.
- Akyazı, Erhan; Aslan, Pınar. (2013) *Halkla İlişkiler Uygulamaları Açısından Sosyal Medya. Sosyal Medya ve Ağ Toplumu-1: Kitle İletişiminde Yaşanan Değişimler*, 177-202.
- Akdemir, Ali (2009), *İşletmeciliğin Temel Bilgileri*, Ekin Yayınları, Bursa.
- Alper, A. (2012). *Sosyal ağlar*. Ankara: Pelikan Yayıncılık.
- Appelbaum, Steven H., David Nadeau and Michael Cyr (2009), “*Performance Evaluation in a Matrix Organization: A Case Study (Part 3)*”, Q Emerald Group Publishing Limited, Vol. 41, No. 1, 2009, p. 9-14.
- Arslan, Mehmet (2000), “*Eğitimde Verimlilik*”, MPM Yayınları Anahtar Gazetesi (Eylül sayısı), Ankara.
- Araújo, C. S., Corrêa, L. P. D., da Silva, A. P. C., Prates, R. O., & Meira, W. (2014, October). *It is not just a picture: revealing some user practices in instagram*. In 2014 9th Latin American Web Congress (pp. 19-23). IEEE.
- Argentin, G., Comi, S., Gui, M., Origo, F., & Pagani, L. (2015). Is it the way they use it? Teacher, ICT and student achievement. Jel. 26 Nisan 2019 tarihinde <https://www.sole-jole.org/2015Origo.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Ata, R., & Yıldırım, K. (2016). Öğretmen Adaylarının Medya Okuryazarlığı Dersi Kapsamında İnternet ve Sosyal Medya Kullanımları. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 17(2).

- Baban, Ece (2012), *McLuhan ve Baudrillard'ın Penceresinden Sosyal Medyanın Etkisi: İfadenin Esareti, Gözetlenen Toplum ve Kayıp Kimlik Sendromu* (Ed) Tolga Kara ve Ebru Özgen, Sosyal Medya Akademi, Beta Yayınları, İstanbul, (57-79).
- Balcı, A., & Şahin, F. T. (2018). Öğretmen-Aile İletişiminde WhatsApp Gruplarının Kullanılabilirliğine Yönelik Bir İnceleme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(2), 749-776.
- Barhoumi, C. (2015). *The Effectiveness of WhatsApp Mobile Learning Activities Guided by Activity Theory on Student's Knowledge Management*. *Contemporary Educational Technology*, 6(3), 221-238.
- Bartlett-Bragg, A. (2006). Reflections on pedagogy: Reframing practice to foster informal learning with social software. 25 Nisan 2019 tarihinde <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.472.2265&rep=rep1&type=pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Barutçu, S., & Tomaş, M. (2013). Sustainable Social Media Marketing and Measuring Effectiveness of Social Media Marketing. *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi*, 4(1), 5-24.
- Bingöl, Dursun (2006), *İnsan Kaynakları Yönetimi*, 6. Baskı, Arıkan Yayınları, İstanbul.
- Bouhnik, D., Dshen, M., & Gan, R. (2014). *WhatsApp goes to school: Mobile instant messaging between teachers and students*. *Journal of Information Technology Education: Research*, 13(1), 217-231.
- Boyd, D., Golder, S., & Lotan, G. (2010, January). *Tweet, tweet, retweet: Conversational aspects of retweeting on twitter*. In 2010 43rd Hawaii International Conference on System Sciences (pp. 1-10). IEEE.
- Buyruk, H. (2014). Öğretmen performansının göstergesi olarak merkezi sınavlar ve eğitimde performans değerlendirme. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 28-42.
- Castillo, C., Mendoza, M., & Poblete, B. (2011, March). *Information credibility on twitter*. In Proceedings of the 20th international conference on World wide web (pp. 675-684). ACM.
- Church, K., & De Oliveira, R. (2013, August). *What's up with whatsapp?: comparing mobile instant messaging behaviors with traditional Sms*. In Proceedings of the 15th international

conference on Human-computer interaction with mobile devices and services (pp. 352-361). ACM.

Çetintaş, A. (2016). Öğretmenlerin Sosyal Ağları Kullanım Durumları (Doktora Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Çorbacı, S., Bostancı, A. B. (2013). Okullarda öğretmenlere yönelik performans yönetimi uygulamaları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(ÖYGE Özel Sayısı), 238-254.

Chu, S. C. (2011). Viral advertising in social media: Participation in Facebook groups and responses among college-aged users. *Journal of interactive advertising*, 12(1), 30-43.

Dal, N. E., Dal, V. (2015). Kişilik Özellikleri ve Sosyal Ağ Sitesi Kullanım Alışkanlıkları: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma-Personality Traits And Social Network Sites Usage Habits: A Research On University Students. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 144-162.

Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi (EARGED). (2006). *Okulda performans yönetimi modeli*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi Müdürlüğü.

Ekici, M., & Kıyıcı, M. (2012). Sosyal ağların eğitim bağlamında kullanımı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.

Ellison, N. B., Steinfield, C., & Lampe, C. (2007). The benefits of Facebook friends: Social capital and college students' use of online social network sites. *Journal of computer-mediated communication*, 12(4), 1143-1168.

Erdem, A. T. (2019). X ve Y kuşakları açısından kurumsallaşma, kurumsal girişimcilik ve örgütsel yenilikçilik arasındaki ilişkilerin analizi: Küresel doğan aile işletmelerinde bir araştırma (Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Eren, E. Ş. (2014). Sosyal medya kullanım amaçları ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı kişisel değişkenlere göre incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(4), 230-243.

Gharibi, W., & Shaabi, M. (2012). Cyber threats in social networking websites. arXiv preprint arXiv:1202.2420. 20 Haziran 2019 tarihinde <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1202/1202.2420.pdf> sayfasından erişilmiştir.

- Go, A., Bhayani, R., & Huang, L. (2009). *Twitter sentiment classification using distant supervision*. CS224N Project Report, Stanford, 1(12), 2009.
- Gökçe, E. (2002). İlköğretim öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlerin etkililiği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1), 111-119.
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F., Madran, O. (2010). *Sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı*. XV. Türkiye’de internet konferansı, İstanbul,
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis: Pearson new international edition*. Pearson Higher Ed.
- Hargreaves, A. (2002). Sustainability of educational change: The role of social geographies. *Journal of Educational Change*., 3(3-4), pp. 189–214
- Helvacı, M. A. (2002). Performans Yönetimi Sürecinde Performans Değerlendirmenin Önemi The Importance Of Performance Appraisal In Performance Managament Process. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1), 155-169.
- Hochman, N., Schwartz, R. (2012, May). *Visualizing instagram: Tracing cultural visual rhythms*. In Sixth International AAAI Conference on Weblogs and Social Media.
- Hu, Y., Manikonda, L., Kambhampati, S. (2014, May). *What we instagram: A first analysis of instagram photo content and user types*. In Eighth International AAAI conference on weblogs and social media.
- İlğan, A. (2013). Öğretmenler için etkili mesleki gelişim faaliyetleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Özel Sayı*, 41-56
- Interstate New Teacher Assessment and Support Consortium. (2013). *Model Core Teaching Standards and Learning Progressions for Teachers 1.0: A Resource for Ongoing Teacher Development*. Council of Chief State Schools Officers, 4(18), Washington, 25 Haziran 2019 tarihinde https://ccsso.org/sites/default/files/2017-12/2013_INTASC_Learning_Progressions_for_Teachers.pdf sayfasından erişilmiştir.
- İşlek, M. S. (2012). Sosyal medyanın tüketici davranışlarına etkileri Türkiye'deki sosyal medya kullanıcıları üzerine bir araştırma (Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- İşman, A., & Albayrak, E. (2014). Sosyal ağlardan Facebook’un eğitime yönelik etkililiği. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 129-138.

- Java, A., Song, X., Finin, T., & Tseng, B. (2007, August). *Why we twitter: understanding microblogging usage and communities*. In Proceedings of the 9th WebKDD and 1st SNA-KDD 2007 workshop on Web mining and social network analysis (pp. 56-65). ACM.
- Kalkandelen, H.(1997). *Örgütlerde Yeniden Yapılanma ve Norm Kadro*. Anı Yayınları. Ankara.
- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). *Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media*. Business horizons, 53(1), 59-68.
- Kara, Y. ve A.Coşkun, (2012), Sosyal Ağların Pazarlama Aracı Olarak Kullanımı: Türkiye’deki Hazır Giyim Firmaları Örneği, *Afyon Kocatepe Üniversitesi IIBF Dergisi*, 73-74.
- Karal, H., İlk, Ö. & Kokoç, A. G. M. (2011, May). *Sosyal Ağ Sitelerinin Ortaöğretim Öğrencilerinin İletişimine Ve Yazarlık Gelişimine Etkisi: Facebook Örneği*. In 11 Th International Educational Technology Conference (P. 1987).
- Kılıç, E. D., & Önen, Ö. (2009). Öğretmen adaylarının duygusal zekâ düzeyleri ve etik muhakeme yetenekleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 123-163.
- Köseoğlu, Ö. (2012). Sosyal Ağ Sitesi Kullanıcılarının Motivasyonları: Facebook Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 7(2), 58-81.
- Kurt, A., & Özer, Ö. (2015) Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersinde Facebook Kullanımına İlişkin Görüşleri. *SDU International Journal of Educational Studies*, 2(2), 80-91.
- Kwak, H., Lee, C., Park, H., & Moon, S. (2010, April). *What is Twitter, a social network or a news media?*. In Proceedings of the 19th international conference on World wide web (pp. 591-600). Acm.
- Lerman, K., & Ghosh, R. (2010, May). *Information contagion: An empirical study of the spread of news on digg and twitter social networks*. In Fourth International AAAI Conference on Weblogs and Social Media.
- Lietsala, K., ve Sirkkunen, E. (2008). *Social Media: Introduction to The Tools and Processes of Participatory Economy*. Tampere, Finlandiya: Tampere University Press
- Luxton, D. D., June, J. D., & Fairall, J. M. (2012). Social media and suicide: a public health perspective. *American journal of public health*, 102(S2), S195-S200.

- Menteşe, M. (2013). Sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanımına ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri. 11 Nisan 2019 tarihinde <http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/1783/f5b87b54-cfcf-4449-9e1a-510a81aaf1d7.pdf?sequence=1&isAllowed=y> sayfasından erişilmiştir.
- Metin, E. M. (2018) Eğitimde Teknoloji Kullanımında Öğretmen Eğitimi: Bir Durum Çalışması. *Journal Of Steam Education*, 1(1), 79-103.
- Can, Niyazi, (2004). Öğretmenlerin geliştirilmesi ve etkili öğretmen davranışları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(16), 103-119.
- Norman Geoff (2010), Likert scales, levels of measurement and the laws of statistics, *Adv in Health Sci Educ* (2010) 15:625-632
- Onat, F., Ö. Aşman Alikılıç, (2008), Sosyal Ağ Sitelerinin Reklam ve Halkla İlişkiler Ortamları Olarak Değerlendirilmesi, *Journal of Yaşar University*, 3 (9), 1111-1143.
- Öğretmen Yetiştirme Ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Öğretmen Strateji Belgesi 2017-2023.
- Özmen, F., Aküzüm, C., Sünkür, M., & Baysal, N. (2011, May). *Sosyal ağ sitelerinin eğitsel ortamlardaki işlevselliği*. In 6th International Advanced Technologies Symposium (IATS'11), pp. 16-18.
- Öztürk, E., Şener, G., & Süher, H. K. (2016). Sosyal Medya Çağında Ürün Yerleştirme: Instagram ve Instabloggerlar Üzerine Bir İçerik Analizi. *Global Media Journal TR Edition*, 6(12), 355-386.
- Öztürk, M. F., & Talas, M. (2015). Sosyal medya ve eğitim etkileşimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 7(1), 101-120.
- Pempek, T. A., Yermolayeva, Y. A., Calvert, S. L. (2009). College student's social networking experiences on Facebook. *Journal of applied developmental psychology*, 30(3), 227-238.
- Roebuck, D., Siha, S., Bell, R. L. (2013). Faculty usage of social media and mobile devices: Analysis of advantages and concerns. *Interdisciplinary Journal of E-Learning and Learning Objects*, 9, 171.
- Sarsar, F., Başbay, M., & Başbay, A. (2015). Öğrenme-Öğretme Sürecinde Sosyal Medya Kullanımı. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 11(2).

- Sayan, H. (2016). Affecting higher students learning activity by using WhatsApp. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences* Vol, 4(3), 88-93.
- Shih, R. C. (2013). Effect of using Facebook to assist English for business communication course instruction. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 12(1), 52-59.
- Sünbül, A. G. A. M. (1996). Öğretmen Niteliği Ve Öğretimdeki Roller. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 8(8), 597-608. 22 Nisan 2019 tarihinde <https://dergipark.org.tr/download/article-file/108646> sayfasından erişilmiştir.
- Toğay, A., Akdur, T. E., Yetişken, İ. C., & Bilici, A. (2013). *Eğitim süreçlerinde sosyal ağların kullanımı: Bir MYO deneyimi*. XIV. Akademik Bilişim Konferansı, 28-30.
- Türk Eğitim Derneği (TED). (2009). Öğretmen yeterlikleri. Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Türkmenoğlu, H. (2014). Teknoloji ile sanat ilişkisi ve bir dijital sanat örneği olarak Instagram. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 87-100.
- Usluel, Yasemin Koçak; Demir, Ömer; Çınar, M. (2014) Sosyal ağların kullanım amaçları ölçeği. *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi*, 5.2: 1-18.
- Uygur, Akyay; Sarıgül, Sevgi Sümerli. (2015) 360 derece performans değerlendirme ve geri bildirim sistemi. *Selçuk üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi*, 33: 189-201.
- Wang, Q., Woo, H. L., Quek, C. L., Yang, Y., & Liu, M. (2012). Using the Facebook group as a learning management system: An exploratory study. *British Journal of Educational Technology*, 43(3), 428-438.
- Wang, Qingya; Chen, Wei; and Liang, Yu, (2011) "The Effects of Social Media on College Students" MBA Student Scholarship. 5. https://scholarsarchive.jwu.edu/mba_student/5
- Williams, B., Onsman, A., & Brown, T. (2010). Exploratory factor analysis: A five-step guide for novices. *Australasian Journal of Paramedicine*, 8(3).
- Yaşlıoğlu, M. M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46, 74-85.

Yılmaz, M. (2015). Üniversitelerde halkla ilişkiler: Kurumsal web sayfaları ve sosyal medya uygulamaları üzerine bir değerlendirme, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

URL-1 <https://www.statista.com/statistics/346167/Facebook-global-dau/>

URL-2 <https://opds.meb.gov.tr/Anasayfa>

Ek-1 Soru Formu

Değerli Katılımcı, bu soru formu akademik bir çalışma için hazırlanmıştır. Her soru için size en çok uyan sadece bir seçenek işaretlenmelidir. Cevaplarınız gizli tutulacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederiz

1.Cinsiyetiniz : Erkek Kadın

2.Yaşınız :21-30, 31-40, 41-50, 51 ve üzeri

3.Genel çalışma süreniz. (Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.)

1 yıl ve daha az

1-5 yıl

6-10 yıl

11-15 yıl

16-20 yıl

21 yıl ve daha fazla

4.Branşınız :

Türkçe (Edebiyat, Dil Bilgisi)

Matematik

Fen Bilgisi (Fizik, Kimya, Biyoloji)

Sosyal Bilgiler (İnkılap Tarihi, Coğrafya, Vatandaşlık)

Yabancı Dil (İngilizce, Almanca, Fransızca)

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

Bilişim Teknolojileri

Görsel Sanatlar

Müzik

Beden Eğitimi

Felsefe Grubu

Rehberlik

Teknoloji Tasarım

Diğer

5.Lütfen aşağıdaki yargılara ne ölçüde katıldığınızı belirtiniz.

(1:Kesinlikle katılmıyorum, 5:Kesinlikle Katılıyorum)

1)Öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlarım.

2)Eğitim öğretim hayatını günlük yaşantıyla ilişkilendiririm.

3)Eğitim öğretim sürecinde bilişim teknolojilerinden etkin olarak yararlanırım.

- 4)Eğitim öğretime ilişkin bilgi ve deneyimlerimi meslektaşlarımla paylaşıyorum.
- 5)Kazanımlara uygun öğretim yöntem ve teknik kullanırım.
- 6)Görev ve sorumluluklarımı zamanında yerine getiririm.
- 7)Eğitim öğretim sürecinde ailelerle işbirliği yaparım.
- 8)Eğitim öğretim sürecinde kişi kurum ve kuruluşlarla iş birliği yaparım.
- 9)Velilerle etkili iletişim kurarım.
- 10)Öğrencilerin seviyelerine dikkat ederim.
- 11)Öğrencilerle etkili iletişim kurarım. Beden dilini ve ses tonunu doğru kullanırım.
- 12)Sınıf disiplinini sağlarım.
- 13)Alanım ile konu ve kavramlara hakimim.
- 14)Planlarımı öğrencilerin bireysel farklılıklarına ve ihtiyaçlarına göre hazırlarım.
- 15)Öğrenme ortamlarını farklı duylara hitap edecek şekilde düzenlerim.
- 16)Öğrenme sürecinde öğrencilerin önceki bilgileriyle bağlantı kurarım.
- 17)Öğrencilerimin yeteneklerini keşfetmelerine yardımcı olurum.
- 18)Mesleki ve kişisel gelişimim ile ilgili çalışmalara katılırım.
- 19)Konu ile önceden öğrenilen bilgiler arasında ve diğer derslerle bağ kurdururum.
- 20)Ders için ön hazırlık yaparım.Öğrencileri kişisel çalışmaya yöneltirim.
- 21)Bir önceki derste işlenen konunun ana hatları ile kısaca tekrar ederim.

6.Gününüzün ortalama kaç saati internet başında geçiyor?

1 saatten az 1-3 saat arası 3-5 saat arası 5 saat ve üzeri

7.Facebook'ta hesabınız var mı?

Evet Hayır

8.İnstagram'da hesabınız var mı?

Evet Hayır

9.Twitter'da hesabınız var mı?

Evet Hayır

10.En çok hangi sosyal ağda vakit geçiriyorsunuz?

(Her bir sosyal ağ için 1 seçeneği işaretleyiniz)

Facebook 1 saatten az 1-3 saat arası 3-5 saat arası 5 saatten fazla

İnstagram 1 saatten az 1-3 saat arası 3-5 saat arası 5 saatten fazla

Twitter 1 saatten az 1-3 saat arası 3-5 saat arası 5 saatten fazla

Diğer 1 saatten az 1-3 saat arası 3-5 saat arası 5 saatten fazla

11. Beş yıl önceki sosyal medya kullanımının sıklığınız.

(1 En düşük, 10 En yüksek puan olup her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.) Facebook, Instagram, WhatsApp, Twitter

12.Günümüzde sosyal medya kullanım düzeyiniz.

(1 En düşük 10: En yüksek Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.)
Facebook, Instagram, WhatsApp, Twitter

13.Aşağıdaki siteleri takip etme derecenizi belirtiniz.

(Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.)

Hiçbir zaman Nadiren Bazen Sık Sık Her zaman

*Fotoğraf paylaşım siteleri (Instagram, Facebook)

*Video paylaşım siteleri(Youtube, Dailymotion, izlesene vb.)

* Profesyonel Ağ Siteleri(LinkedIn, Xing, vb.)

*Bloglar ve Forumlar (Eğitimhane vb.)

*Wikiler *Sözlükler (eksi sözlük, uludag sözlük, vb.)

*Sosyal imleme siteleri (delicious, digg, vb.)

14.İnterneti genel olarak hangi amaçla kullanırsınız?

(1 En düşük 10: En yüksek puandır. Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.)

*Bilgi Alışverişi

*Bilgi edinme

*Sosyal medyayı takip

*Oyun oynama

*Eğlence

*Alışveriş/Bankacılık

15.Sosyal ağlara niçin katılırsınız?

(1 En düşük 10: En yüksek Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.)

*Öğrenci ve velilerle iletişim.

*Yeni gelişmeleri öğrenme.

*Zaman geçirme.

*Gündemi takip etmek.

*Yeni arkadaşlar edinmek ve arkadaşlarla sohbet etmek.

*Mesleki iletişim kurma.

16.Sosyal medyayı kullanımına ilişkin aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katıldığınızı belirtiniz

(1: Kesinlikle Katılmıyorum 5: Kesinlikle Katılıyorum.)

- *Sosyal medyayı olay ve kişiler hakkında bilgi edinme amaçlı kullanıyorum.
- *Sosyal medya sitelerinde video paylaşıyorum.
- *Sosyal medya sitelerinde fotoğraf paylaşıyorum.
- *Sosyal medya sitelerinde eğitsel materyal paylaşıyorum.
- *Sosyal medya sitelerinde kendi yazdığım içerikleri paylaşıyorum.
- *Arkadaşlarımla iletişime geçmek için sosyal medya uygulamalarını kullanıyorum.
- *Sosyal medya aracılığıyla yeni insanlarla tanışıyorum.
- *Var olan arkadaş çevremle sosyal medya aracılığıyla haberleşiyorum.
- *Sosyal medya sayesinde aynı ilgilere sahip olduğum insanlarla tanışabiliyorum.
- *Sosyal medyayı boş zamanlarımı değerlendirmek için kullanıyorum.
- *Sosyal medyayı bilgiye erişim amaçlı kullanıyorum.
- *Sosyal ağlar, öğretmeni hazırcılığa itiyor ve yaratıcılığı engelliyor.
- *Sosyal ağlar da hatalı ve yanlış bilgiler paylaşıyor.
- *Sosyal ağların zaman kaybı olduğunu düşünüyorum.
- *Sosyal ağlar, performans ve verimliliğime olumsuz etki ediyor.
- *Sosyal ağlar, dersin daha etkili ve verimli işlenmesini sağlar.
- *Sosyal ağlar, teknolojik gelişmelerden ve yeniliklerden sürekli haberdar olmamı sağlar.
- *Sosyal ağlar, öğrencilerimin sorularına ihtiyaç duydukları an çözüm üretebilmemi sağlar.
- *Sosyal ağlar, farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanımına yardımcı olur.
- *Sosyal ağlar, okul aile iş birliğini ve koordinasyonunu sağlar.

17.Sosyal ağların sizde bırakmış olduğu olumsuz etkiler ile ilgili olarak;

[Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin. (Evet ya da Hayır'ı seçiniz.)]

- *Sosyal ağlar, kendimi geliştirmemi engelledi.
- *Kitap okuma alışkanlığımda azalma oldu.
- *Sosyal kültürel hayatımı olumsuz etkiledi.
- *Kendimi geliştirmemi ve yaratıcılığımı olumsuz etkiledi
- *Psikolojik rahatsızlıklara sebep oldu.